

Borsodi könyvtáros

1972

Fx 220

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC

Egy lap újjáéled

1955 júniusában igénytelen külsejű, stencilezett kiadványt küldött szét az akkori Megyei Könyvtár a hálózat könyvtáraihoz. Borítólapján rajzos betűkkel ez a cím állt: Borsodi Könyvtáros. Belsejében a könyvtári élet eseményeiről szóló beszámoló, hírek követték egymást és még könyvismertetést is tartalmazott. A cikkek élén álló beköszöntőből megtudhatta az olvasó, hogy a lap nem minden előzmény nélkül jelent meg. A dolog 1954 áprilisáig nyúlik vissza, amikor a népkönyvtárak dolgozói körében munkaverseny indult a felszabadulás tizedik évfordulójának megünneplésére. Ebbe a mozgalomba megyénk könyvtárosai is bekapcsolódtak, a Megyei Könyvtár pedig rendszeresen megjelenő versenyhíradójában ismertette az időnként elért eredményeket. A mozgalom 1954. április 4-ével zárult, a versenyhíradó ezzel be is töltötte hivatását. A könyvtárosok azonban nem elégedtek meg ennyivel, mert nyilván belekóstoltak a lap szerkesztésével járó izgalmak, örömök és bosszúságok ízébe és úgy lehettek vele, mint a kábítószer-fogyasztók: nem tudták abbahagyni. De a személyes indítékokon túl arra is rá kellett jönniük, hogy egy ilyen sajtóorgánium kiválóan alkalmas lehet a könyvtárosok kollektív tapasztalatcseréjére, munkamódszereik átadására, sőt továbbképzésükre is. Ennek tudatában fogalmazta meg a szerkesztő bizottság a lap programját: „A Versenyhíradó megszűnése után ennek feladatát a Borsodi Könyvtáros kívánja betölteni, egyrészt úgy, hogy továbbra is rendszeresen közli könyvtárosaink eredményeit, munkamódszereit, másrészt tovább szélesíti könyvtáraink egymás közti kapcsolatát, neveli könyvtárosainkat.” Így vált az egyszeri kampány idejére és annak szolgálatára létrehozott versenyhíradó a megye könyvtárosainak több-kevesebb rendszerességgel megjelenő, tartalmában és kiállításában egyre színvonalasabb, országosan is elismert szakmai folyóiratává.

A lap az 1955 decemberében megjelent 3. számtól kezdve nyomdában készült. A kezdetben ígért kéthavonkénti megjelenést már az első évben sem sikerült biztosítani, 1956 végéig összesen öt szám jelent meg. Utána több éves szünet következett, s csak 1960 áprilisában indult meg újra. Ez a dátum sem volt véletlen, hiszen a közművelődési könyvtárügy első évtizedével a hátunk mögött olyan határkőhöz értünk, amely a múlt tapasztalatainak összegezésére, s a jövő feladatainak kijelölésére intett bennünket. Ehhez pedig a könyvtáros társadalom egyetértésére, alkotó közreműködésére volt szükség. A Borsodi Könyvtáros utolsó számai 1967-ben jelentek meg. Kezdetben a Megyei Könyvtár lapjaként szerepelt, a végén mint a Borsod megyei Könyvtárközi Bizottság tájékoztatója távozott az élők sorából. Ma már nem érdemes kutatni, miért. Sorsa azonos volt a Könyvtárközi Bizottságéval. Azóta öt év tel el. Ezalatt az öt év alatt több ízben próbálták életre kelteni. A próbálkozások valahogyan mindig kudarcot vallottak. A kishitűek már régen elparentálták, a könyvtáros társadalom többsége azonban igényelte és sürgette a tetszhalott feltámasztását.

Most 1972-öt írunk és lapunkat újból az olvasók asztalára tesszük. Kicsit szorongva, hogy ilyen hosszú idő után vajon hogyan sikerül, megfelel-e a várakozásoknak. Gondosan ápoljuk, mint az újszülöttet, bölcsőjét sokan álljuk körül — tanácsai, szakszervezeti és iskolai könyvtárosok —, de reméljük, hogy a sok bába között most már nem vész el a gyermek. Ezt a számot ünnepi megemlékezésül szánjuk.

Több okunk van az ünneplésre. Ebben az évben üljük a Megyei Könyvtár alapításának 20 éves évfordulóját és 10 éves a Szakszervezetek Megyei Tanácsának Központi Könyvtára. A Nemzetközi Könyvév keretében új megyei könyvtárépületet avattunk, városi fiókhálózatunk, szakszervezeti könyvtáraink országsszerte elismerést váltanak ki, iskolai mintakönyvtáraink valóban mintául szolgálnak a megye határain túl is.

Az ünnepek fénye azonban nem vonhatja el figyelmünket a hétköznapok feladatairól. Könyvtáraink éves és távlati terveinek végrehajtása, a hálózatok fejlesztése továbbra sem nélkülözheti a nyilvánosság előtt folyó eszmecsereét, a tapasztalatok kicserélését. Egyetértünk az 1955-ös első szám szerkesztőinek megállapításával: „Lapunk... csak akkor töltheti be a feladatát, ha könyvtárosaink aktív segítői lesznek a szerkesztő bizottságnak.”

A jövő évtől kezdve szeretnénk elérni, hogy a Borsodi Könyvtáros megint, rendszeresen, negyedévenként jelenjen meg, igényes köntösben, változatos és színvonalas tartalommal. Ehhez kérjük és várjuk a megye minden könyvtárosának hozzájárulását, segítségét.

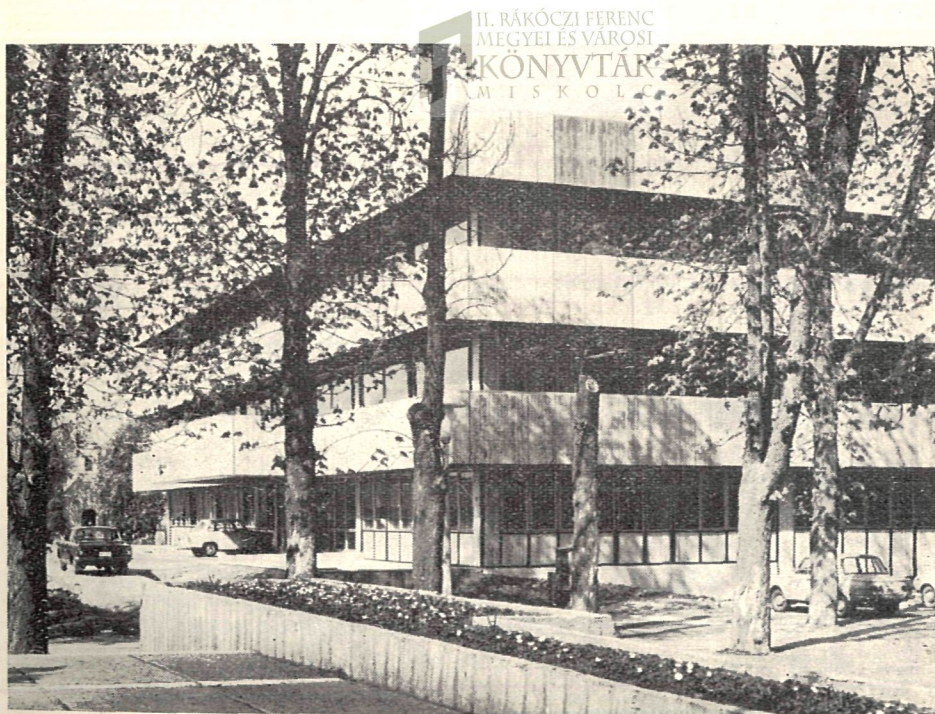
HUBAY LÁSZLÓ

Dr. Bodnár Ferenc: Könyvtárvatásra

Társadalmi életünkhöz — tavasz idején — már hagyományosan és elválaszthatatlanul hozzátartozik a könyv ünnepe. A könyv, az írás népünk mindennapi szellemi tápláléka lett. Napjainkban, midőn világszerte tudományos-technikai forradalom bontakozik ki, megnőtt a könyvek társadalmi szerepe és jelentősége. Hazánkban is mindinkább egyet jelent a szocialista ember fogalma az olvasó, a művelődő, a művelt ember fogalmával.

Külön öröm számunkra, hogy ma itt, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében — a Nemzetközi Könyvév keretében — kettős ünneplésre gyűlhettünk egybe. A könyvet ünnepeljük, itt van az idei könyvhét országos vidéki megnyitója és ennek keretében, a nemzetközi könyvév szellemében, átadjuk rendeltetésének megyénk új, legszébb és legkorszerűbb központi közművelődési könyvtárát. Az épület célszerűsége, szépsége: egész hazánk egyik büszkesége — országosan is figyelemre méltó új létesítmény. Pártunk X. kongresszusa után teljesen egyértelmű, hogy hazánkban a közművelődés az egész társadalmat átfogó és továbbfejlődésünkhöz nélkülözhetetlenül szükséges nevelő, művelő tevékenység. Célkitűzései összefüggnek a szocialista társadalom építésének fő feladataival, és ezért a közművelődésnek az eddigieknél szorosabban kell kapcsolódnia a gazdasági és politikai munkájához.

A II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár épülete

II. RÁKÓCZI FERENC
A könyvtáravatató ünnepség elnöksége

KÖNYVTÁR

Megyei pártbizottságunk a közelmúltban a X. kongresszus határozatainak tükrében vizsgálta a megyénkben folyó közművelődési munka hatékonyságát, és megállapította, hogy az — sajátos eszközeivel — jól segíti a párt ideológiai, politikai, kiváltképpen kultúrpolitikai célkitűzéseinek, határozatainak megvalósítását.

Engedjék meg, hogy — az alkalomhoz illően — most tanácsi könyvtáraink fejlődéséről szóljak, és emlékeztessenek annak jelentősebb eseményeire.

Ismeretes, hogy megyénkben a Horthy-korszak idején nem voltak igazi közművelődési könyvtárak. Az itt-ott meglevő szegényes „népkönyvtár” elavult, színvonalatlan anyagának gondozására, fejlesztésére áldozni: nem volt célja az „úri” társadalomnak. Egy-két magánkönyvkereskedő tartott még fenn szórakoztató jellegű kölcsönkönyvtárat.

A mind jobban magára eszmélő és szervezkedő munkásság azonban — Diósgyőrben és a megye ipari vidékein, Ózdon, Ormosbányán, Borsodnádason és Sajószentpéteren — megszerezte a napi kenyér mellé a szellemi táplálékot, és létrehozta a maga olvasóegyleteit, követve a nemzetközi munkásmozgalom szép hagyományait.

Az olvasóegyleteket tekinthetjük tulajdonképpen a mai szakszervezeti könyvtárak, de tágabb értelemben a közművelődési könyvtárak elődeinek is.

A felszabadulás óta eltelt több mint két évtized alatt hódító útjára indult a könyv. 1949 áprilisában kezdte meg működését az országosan létrehozott körzeti könyvtárak sorában hatodikként a miskolci, hetedikként a szikszói körzeti könyvtár. Egyiknek sem volt ünnepélyes átadása: mindkettő csendben fogott hozzá hiva-

tása végzéséhez. Munkájuk eredményeként már annak az évnek folyamán 102 népkönyvtár alakult.

1951-ben Putnokon nyílt körzeti könyvtár. Az országosan is rohamosan fejlődő népkönyvtárak sorában Széphalmon adják át a háromezrediket, 1952 májusában. „Hőskorszak” volt ez.

Minisztertanácsi határozat intézkedett a közigazgatási területeknek megfelelően megyei és járási könyvtárak szervezéséről. Miskolcon húsz évvel ezelőtt, 1952. október 26-án adták át rendeltetésének a Megyei Könyvtárat. Akkor az volt az ország legnagyobb, legszebb megyei könyvtára, kétezer olvasóval, majdnem százezer kötet könyvvel. És milyen hamar kinőttük az épületet!...

A további erőteljes fejlődést a tanácsi kezelésbe adás jelentette. Nagymértékben megnöttek a könyvbeszerzési lehetőségek, s egymás után nyíltak meg az önálló helyiséggel, szabadpolcos kölcsönzővel — a helyben olvasás lehetőségét is megteremtő — intézmények. 1969-ben már 64 ezer olvasónak 1 128 000 kötet könyvet kölcsönöztek. (Összehasonlítás végett máris ide kíváncsnak az 1971. évi adatok, amikor már mintegy 125 ezer olvasó megközelítőleg négymillió kötetet kölcsönzött.) E figyelemre méltó számszerűségben már benne van a könyvtárak igényesebb olvasószolgálati tevékenysége, a propagandamunka eredménye, a hivatásos könyvtárosok odaadó erőfeszítése, lelkesedése, szakmai hozzáértése, s a tiszteletdíjas és társadalmi munkás könyvtárosok buzgólkodása is.

Hubay László, a könyvtár igazgatója köszönti a vendégeket

**II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR**
*Dr. Bodnár Ferenc, az MSZMP KB tagja, a Borsod megyei Pártbizottság
első titkára avatóbeszédét mondja*

(Fotó: Bucsi Jenő)

A fejlődés kiemelkedő állomásaként meg kell említeni az 1960-as esztendő, amikor Miskolcon önálló városi könyvtár alakult.

A következő dátumok már a könyvtárhálózat korszerű továbbfejlesztését mutatják: 1964-ben megalakult az első körzeti könyvtár Baktakéken. 1967-ben került átadásra az első klubkönyvtár Fügödön, amely új típusú intézményként kezdte meg működését.

1969-ben pedig a Borsod megyei Állami Építőipari Vállalat már megkezdte betonba formálni Dézsi Jánosnak, az ÉSZAKTERV tervező mérnökének nagy szakmai hozzáértéssel megálmodott elgondolását, hogy mi a mai napon teljesíthessük tisztünket: átadjuk az új Megyei Könyvtárat az olvasóközönségnek, a könyvtárosoknak.

A Megyei Könyvtár építése közüggé lett városunkban. A harmincmillió forintos beruházással épült könyvtár, reméljük, hosszabb időre kielégíti a lakosság olvasási igényét, s több mint 12 000 olvasó korszerű kiszolgálását teszi lehetővé.

Méreteire jellemző, hogy négyszer nagyobb, mint az előző épület és kétszer nagyobb a nemrégén átadott, legkorszerűbbnek mondott szombathelyi megyei könyvtárnál. Az olvasási igény kielégítése mellett több olyan szolgáltatásra is lehetőség nyílik, amire a régi épületben nem volt hely. Megvalósulhat városunkban a régen óhajtott hírlapolvasó. Előadótermeiben lehetőség van irodalmi, zenei rendezvények

tartására. Több szoba áll a kutatók rendelkezésére, és hamarosan birtokukba vehetik a zenekedvelők a zenei részleget is.

Köszönettel tartozunk mindazoknak, akik segítették az új könyvtár építését. A tervezőnek azért, hogy a holnap könyvtárát alkotta meg. A BÁÉV dolgozóinak azért, hogy a tervező által megálmodott épületet ilyen szép kivitelben építették meg. Külön meg kell köszönnöm a könyvtár dolgozóinak azt a lelkiismeretes munkát, melyet az épület műszaki átadása óta végeztek.

Most, amikor az új megyei könyvtárat átadom rendeltetésének, mindenek előtt azt kívánom: váljon ez a könyvtár a szocialista kultúra otthonává. Legyen ez az épület megyénk könyvtárosainak, a népművelőknek egyik főhadiszállása, ahonnan a könyvtárhálózat további fejlesztése, irányítása, szervezése értő módon történik, s élető szellemi pezsgés sugárzik a legkisebb falusi könyvtárba is. Legyen szemük előtt, hogy Miskolc hazánk második legnagyobb városa, ahol nincs humán egyetem és társadalomtudományi intézet. Ebből is adódnak olyan feladatok, amelyek megoldásában az új megyei könyvtárnak is szerepet kell vállalni.

Végezetül azokhoz szólnék, akik birtokukba veszik ezt a szép épületet: az itt dolgozó könyvtárosokhoz. A könyvtárosok munkája: harc az emberek életének értelmesebbé, hasznosabbá és szebbé tételéért. A könyvtári munka az értelmes élet egyik civilizációs eszköze. Hiszem, hogy könyvtárosaink tovább erősítik eszméink befolyását a közgondolkodásban, a kultúrában. Képviselek továbbra is erőteljesen az igazi értékeket. Legyenek jó gazdái, tulajdonosai ennek az épületnek. Vigyék tovább a már olvasókat a szellemi élet magaslataira, és minél több dolgozóval ismertessék meg az irodalom értékeit.

Dr. Bodnár Ferenc átadja a könyvtárat

Varga Gáborné, az országgyűlés alelnöke, a Borsod megyei Tanács elnökhelyettese, dr. Bodnár Ferenc, az MSZMP KB tagja, a Borsod megyei Pártbizottság első titkára és Garamvölgyi József művelődésügyi miniszterhelyettes meglátogatják a könyvtárat

És ne feledjék a lenini tanítást: „Kommunistákká csak úgy lehetünk, ha elménket mindazoknak a kincseknek az ismeretével gazdagítjuk, amelyeket az emberiség felhalmozott.”

Bízom abban, hogy ez a szép könyvtár méltó lesz a közvélemény figyelmére. Az kell, hogy szeressék és éljenek az adott lehetőségekkel. A könyvtárosok pedig érezzék továbbra is társadalmunk segítő kezét. Ismerjük gondjaikat, nehézségeiket, de azt is, hogy szép munkájukat nagy odaadással, hivatástudattal végzik. Dolgozzanak erőben, egészségben, az irodalmat, a könyvet szerető társadalom hasznára, mindannyiunk örömére.

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében adom át a könyvtárat a benne dolgozóknak, és városunk, megyénk olvasóinak. Hiszem, hogy ez a szép épület a tartalmas tevékenység műhelye és otthona lesz...

Tízéves az SZMT Központi Könyvtára

A közművelődési könyvtári hálózatok az 1972-es évben jelentős mérföldkőhöz érkeztek, hiszen a tanácsi hálózat megalakulásának 20 éves évfordulóját ünneplik, az SZMT Központi Könyvtára pedig 10 éves munkájára tekinthet vissza.

A szakszervezeti könyvtárak több mint 100 éves hagyományokkal rendelkeznek. Megyénkben is létrejöttek a munkások egyletei, szakszervezeti könyvtárai, melyek komoly kulturális missziót tölthettek be, s alapjait képezték a mai szakszervezeti könyvtáraknak.

A felszabadulás után szegényes, szétzilált, háborús pusztulások nyomait viselő könyvtárak maradtak ránk, melyeket először — szinte üzemenként váltakozva — vagy valamelyik vezető párt, vagy az üzemi tanácsok vettek át és kezdtek üzemeltetni. Az első jelentős változást könyvtáraink életében a SZOT elnökségének 1955-ben közzétett „Működési szabályzat a szakszervezeti üzemi könyvtárak részére” című határozata hozta. Ez a határozat, az időközben kialakult szakmánkénti csoportosulás mellett foglalt állást. Különböző szakmák más-más módon igyekeztek könyvtári szervezetüket kiépíteni. Így alakultak ki a postások levelező, a vasutasok gócponti, az építők megyei, a közlekedési dolgozók „főkönyvtárai”, némelyik megyénként, némelyik más területi elrendezésben.

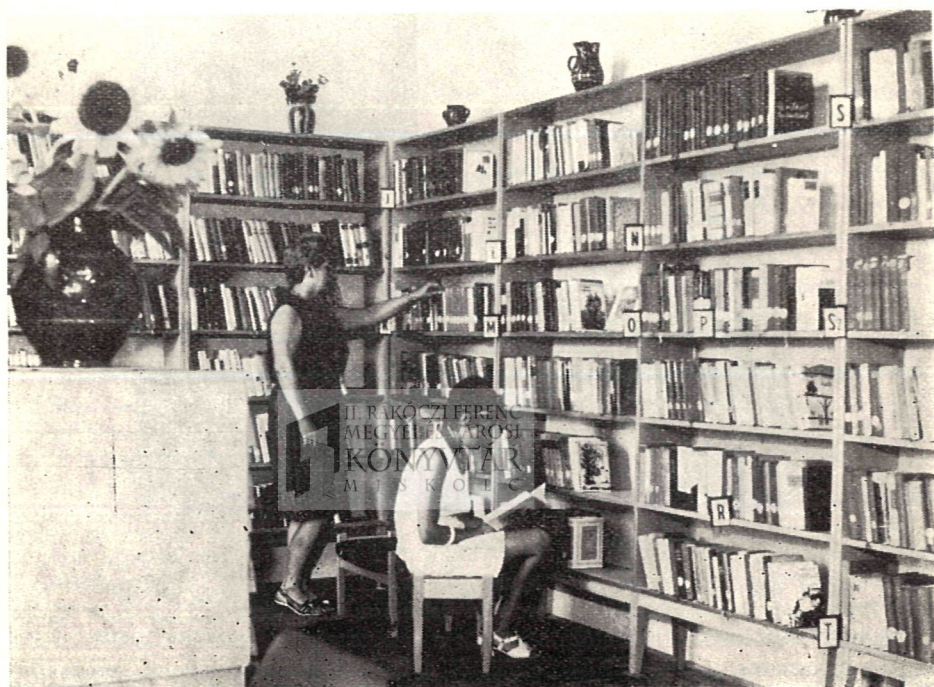
A szakszervezeti könyvtárak elszigetelődtek egymástól, sokszor és azonos településen, de különböző üzemekben működő könyvtárak sem tudtak egymás munkájáról. Módszertani irányításuk megoldatlan volt, ügyvitelükben, a könyvtári munka szinte minden területén elavult módszerekkel, nehézkesen, rossz feltételek mellett dolgoztak, könyvtáraik képzetlenek voltak.

1961. december 30-án újabb határozatot hozott a SZOT elnöksége, amely az 1956-os könyvtári törvényen alapul, s hálózatba szervezve igyekezett beépíteni a szakszervezeti könyvtárakat a magyar könyvtári rendszerbe. A „Szakszervezeti könyvtárak szervezeti szabályzata” nyomán kellett a könyvtárak eddigi korszerűtlen halmazából megteremteni a hálózatokat. Ez a határozat megszabta a szakszervezeti könyvtárak típusait, a hálózati központok és a tagkönyvtárak feladatait, egymáshoz való viszonyukat. Így jött létre 1962-ben Miskolcon is a Szakszervezetek Megyei Tanácsa intézményeként a Központi Könyvtár.

Megalakulásuk után beolvastottuk a különböző szakmák (építők, postás, közlekedés stb.) megyei hálózatait, s a könyvtárak állománya képezte induló csereanyagunkat; majd megkezdtük letéti hálózatunk kiépítését. Jelenleg a Központi Könyvtár több mint 58 000 kötet könyve megfelelő választékot nyújt a 60, közvetlenül ellátott üzem olvasóinak.

Az SZMT Központi Könyvtár szinte megalakulása pillanatától kezdve kereste az együttműködés lehetőségeit a megye többi könyvtári hálózataival. Ennek a törekvésnek kézzelfogható eredményei is megszülettek, elsősorban a másik közművelődési hálózattal, a tanácsi könyvtárakkal alakult ki jó munkakapcsolat. 1964-ben elkészült a két hálózat együttműködésére vonatkozó végrehajtási utasítás, melynek első sorban az anyagi erők összevonása volt a célja, s hogy a könyvtártelepítési politika összehangolása révén, a kis településeken ne tengődjenek az életképtelen kis gyűjtemények, hanem bő választékot kínál, korszerű könyvtárak várják az olvasókat.

Az utasítás nyomán az 5000 lakoson aluli településeken nagyon sok kis állományú könyvtár megszűnt, s beolvadt a nagyobb könyvtár állományába, mely vállalta az egész település könyvtári ellátását. Szakszervezeti könyvtár maradt olyan ipari településeken, ahol ez a könyvtár bizonyult feltételeiben megfelelőbbnek, pl. Királd, Rudabánya, Sajóbáony, Ormosbánya stb., viszont a községi vagy járási könyvtárak átvették a kis állományú pedagógus, közalkalmazott, MEDOSZ könyvtárakat. 1961. december 31-én 416 szakszervezeti könyvtár volt a megyében, 1964. december 31-én már csak 208-at tartottunk nyilván.

Részlet a rudolftelepi szakszervezeti könyvtárból

(Fotó: Bucsi Jenő)

Jelentős és hasznos eredménye volt a koordinációnak a közös fenntartású intézmények létrehozása Ózdon és Leninvárosban. E két könyvtár munkája példásan bizonyítja az elgondolás helyességét és életrevalóságát, a munkamegosztás fontosságát. Sajnos, az idők folyamán az anyagi erőforrások a kisebb könyvtárakban elapadtak, azok a szervek, melyek könyvtárai megszűntek, nem támogatják megfelelően a megmaradt könyvtárakat, sőt sok helyen a szakszervezeti bizottságok újraélesztették az íróasztalfióknyi „könyvtárakat”.

A műszaki könyvtárakkal való együttműködés már nehezebb, hiszen üzemenként kell a speciális adottságok figyelembevételével az együttműködést kialakítani. Ez országosan gondot okoz, mert határozott elképzelés a mai napig nem született. Három középüzemben (Volán, Pamutfonó, Drótművek) összevontuk a szakszervezeti

és a műszaki könyvtárakat. Itt közös helyiségben, egy könyvtárossal dolgoznak. Borsodnádasdon az összevonás folyamatban van. 1962-ben a megye szakszervezeti könyvtárainak működési feltételei szinte teljesen hiányoztak. Önálló helyiséggel 12 könyvtár rendelkezett.

A könyvtárosok és szervezeti vezetők részére szervezett közös tapasztalatcserék útján győztük meg a fenntartókat arról, hogy intézményüket fejlesszék korszerű szolgáltató helyekké. Így sikerült elérni, hogy rövidesen mindenütt bevezették a szabadpolcos kölcsönzési rendszert. Típusterveket készítettünk és ezek felhasználásával indult el a könyvtárak felújítása és a belső terek korszerű átalakítása. A sort a Bartók Béla Művelődési Központ könyvtára nyitotta meg, s napjainkig 24 önálló és 2 letéti könyvtár született újjá. Ezek a könyvtárak a hálózat legnagyobb könyvtárai, a megye szakszervezeti könyvtári forgalmának 60 százalékát bonyolítják le.

Országosan megoldatlan kérdés a kórházi betegek könyvtári ellátása. Az SZMT Központi Könyvtár 1965-től működtet Miskolc két kórházában betegek könyvtárát. Ezek állományának fejlesztésére eddig több mint 150 000 forintot fordítottunk, a munkát függetlenített és szakképzett könyvtárosok látják el. Ez olyan szolgáltatási for-

*Olvasók a répáshutai szakszervezeti könyvtárban
(Fotó: Bucsi Jenő)*

ma, melyet a gyakorlat tanúsága szerint (évi 25—30 000 kötetes forgalom) az élet követel és feltétlenül foglalkozni kell vele.

Hálózati központunknak igen nagy gondot okozott a megye szakszervezeti könyvtárosainak képzetlensége. Megalakulásunkkor a függetlenített könyvtárosok száma: 15 fő, ebből felsőfokú szakképesítéssel 2 fő, középfokú szakképesítéssel 3 fő rendelkezett. Első dolgunk volt, hogy beindítottuk az alapfokú könyvtárosképzést, mely oktatási forma keretében 1972 júniusáig 353 fő vizsgázott eredményesen.

A társadalmi munkás könyvtárosaink sűrűn váltják egymást, így ezt a tanfolyamot minden évben folyamatosan megservezzük. Áthidaló megoldásként 1962 szeptemberétől egy gimnáziumi osztály politechnikában könyvtári munkával foglalkozott hetente egy napon, ahol elméleti oktatásban is részesültek. A IV. osztály végén 33 fő tett alapfokú könyvtárosi vizsgát. Sokan megszerették közülük a könyvtárosi hivatást, s kb. 10 fő a szakma mellett maradt érettségi után is.

Szorgalmaztuk a függetlenített könyvtárosok képzését is. 1972-ben a főfoglalkozású könyvtárosok száma: 41 fő. Felsőfokú iskolai végzettséggel 6 fő, középfokú szakképesítéssel 17 fő rendelkezik, 13 fő pedig jelenleg tanul a tanítóképző könyvtár—népművelő szakán.

Feladatunk a jó könyvtári módszerek terjesztésén túl a hálózat könyvtár- és irodalomnépszerűsítő munkájának segítése is, mert a könyvünnepi rendezvények, a különböző olvasómozgalmak sikerének titka a hatásos szervező és propaganda-munkában rejlik. Nagy sikere volt az „Évezredek tudását őrzi a könyv” című 15 röplapból álló mintakollekciónknak, mely bő választékot nyújt az ötletes, szemléletes könyvtári plakát és röplap elkészítéséhez. Ezen kívül rendszeresen készítettünk röplapokat, plakátokat — ajánló jegyzékek, könyvjelzők segítik könyvtárosaink munkáját.

A könyvtári adminisztráció csökkentése érdekében állományunk nyilvántartására olyan sommás cédulaleltárat szerkesztettünk, amely a szokásos könyvtári feldolgozó munkát lényegesen lerövidíti.

Könyvtárunk magára vállalta az egykori egyleti, szakszervezeti könyvtárak történetének feldolgozását is, s sorozatban jelenteti meg az eddig felkutatott forrásanyag alapján elkészült könyvtártörténeti írásokat. Eddig négy rész tanulmány látott napvilágot.

A könyvtárosok képzettsége, az anyagi lehetőségek kiterjesztése, a korszerű környezet kialakítása még nem jelenti azt, hogy megállhatunk, hiszen sok területen elmaradt még hálózatunk a követelményektől. Szükség lenne a könyvtári adminisztráció csökkentése érdekében több gépi berendezést munkába állítani — az egyetlen kölcsönzést számláló szerkezet a Bartók Béla Művelődési Központ könyvtárában segíti a kölcsönző könyvtárosokat.

A szolgáltatásokat színvonalasabbá, kiterjedtebbé kell fejleszteni — hanglemesztár csak egy könyvtárunkban van, diafilmkölcsönzés három könyvtárban. A hírlap-olvasók helyiség hiányában legtöbbször a könyvtár egyik sarkába szorulnak, egyedül a leninvárosi hírlap-olvasó került megfelelő környezetbe. Az ifjúsági és gyermekrészleget csak az ózdi és a leninvárosi könyvtárak tudták külön elhelyezni.

A SZOT elnöksége 1971. március 29-én tárgyalta az „Alapelvek és követelmények a szakszervezeti könyvtárak távlati tervezéséhez” című fejlesztési elképzelést.

Ez a tervezet alkalmas arra, hogy rugalmasan szolgálja a fejlődést, hogy mind hálózatépítésben, mind korszerűsítésben és könyvtári szolgáltatások területén színvonalas munkát végezhessünk.

Borsod megye szakszervezeti könyvtárainak fejlődése számokban (1961—1971)

Év	Könyvtárak száma	Allomány	Olvások száma	Látogatók száma	Kölcsönzött kötetek száma
1961	416	250 820	29 227	169 653	533 395
1962	397	332 000	37 153	256 485	776 209
1963	374	349 357	38 134	262 514	890 761
1964	208	316 027	30 222	211 371	661 052
1965	220	368 632	34 158	256 764	766 109
1966	257	394 243	37 869	292 576	853 790
1967	261	411 293	42 796	329 000	948 129
1968	275	427 346	45 156	345 787	963 599
1969	274	464 494	44 319	340 990	957 146
1970	288	490 636	46 717	378 527	1 074 529
1971	276	513 175	45 294	372 247	1 069 511

HERNÁDI ISTVÁNNÉ

Beszélgetések az erkélyen

Az új könyvtárépületnek már országosan ismert modern és elegáns külseje, belseje. Mindenféle tagtoborzó kampány nélkül telítődik olvasókkal, kölcsönzőkkel.

Vonzását, tagtoborzását pusztá létezésével, és az olvasói igény találkozásával végzi.

Egy könyvtár átköltözése végső soron csupán technikai és szervezési kérdés. A könyveket, katalóguscédulákat ládába csomagolni és szállítani lehet.

Az olvasó azonban autonóm személyiség, aki csak saját szándéka szerint jöhet és igényelheti az intézmény szolgáltatásait. Miskolc város könyvtárhálózata eléggé sűrű, növekedésében híven követi a város újjáalakuló település-földrajzát és közelíti egy jól szervezett közérthálózat sémáját. Horizontálisan és vertikálisan hálózzák a Városi Könyvtár fiókjai, valamint az üzemi könyvtárak hálózata. Ezekben a könyvtárakban az olvasók a közlekedőedények törvénye szerint emelkednek, süllyednek. Ám nemegyszer találkozunk olyanokkal, akik két könyvtárnak is tagjai. (Ilyen esetek főként üzemi, szakmai könyvtárak tagjainál figyelhetők meg, vagy olyanoknál, akik „csak” kilépni kívánnak egy zártabb közösség keretei közül.)

Részlet az előcsarnokból

Az alábbiakban megkíséreljük egy beszélgetéssorozatban az újdonság könyvtár és az olvasók viszonyát kitapintani. Nem kívántunk a szó valódi értelmében felmérést végezni az olvasótábor teljes egészén — már kevés híján 5 ezer beiratkozott olvasó van —, ezért szondázásszerű mintavételekhez folyamodtunk, abban a feltételezésben, hogy a véletlen ebben az esetben is a tipikusokat fogja egy-egy percre kihajtani a körbe sétálható erkélyre, olyanokat, akik fő jellemzőikben egy-egy típuscsoportot képviselnek.

Déli augusztus van, a szó legrosszabb értelmében. A barométer mutatója a skálán 785 higanymilliméter nyomásnál hökkent meg. Itt az erkélyen a csend a szó valódi értelmében temetői, mert két oldalát is temetőkertek járják körül. Bent az olvasó- és kölcsönzőtérben a mérnökileg megtervezett akusztikai csend, művi, mint a stúdiók süketkamrái.

Az esetlegesség által kijelölt olvasótól kívántuk megtudni, mi hozott ide olvasókat ebbe a lehetséges tapasztalataiktól eltérő léptékű könyvtárba és mi tartja itt

őket. Mennyiben része életüknek a könyvtár? Kérdéseink nem voltak csöppet sem kötöttek, sőt olykor a beszélgetés fesztelenségébe is átléptünk, hogy a természetes feltételeket mindenképpen biztosítsuk.

Mégis kíváncsiságunk az alábbi területsoporra körvonalazhatóak voltak: 1. Az olvasó és az új könyvtár. 2. Tagja volt-e a régi könyvtárnak is? 3. Az átköltözés időszakában átlépett-e más könyvtárba? 4. Megtalálja-e itt mindazt, amit egy könyvtártól elvár? 5. Igénybe veszi-e a könyvtár szolgáltatásait? 6. Az olvasó lak-helye szerint a régivel szemben az új látogatása kíván-e nagyobb utazást? 7. Van-e otthonában házikönyvtára és kb. hány darab?

Természetesen egy könyvtár olvasótábora nem lehet homogén. Életkoruk, műveltségi szintjük, könyvtári-irodalmi elvárásaik mindig is tartalmazni fognak jól jellemezhető különbségeket. Ezért itt most csak a legjellemzőbb beszélgetésekből idézünk, melyek érzésünk szerint behatárolnak egy olvasótípust, tehát a sarkokat akarjuk kijelölni.

Férfi, 20 éves: Sci-fi irodalmat keres, bizonytalanul fordul az állványok utcáiban. A bőség bizonytalansága ez. Eddig kisebb könyvtár tagja volt. A fülszövegek után próbál eligazodni. Sok-sok könyvet leemel, visszaad, míg a tájékoztató szolgálatig bátorodik. A szolgálat kezébe adja a terület 1970-ig teljes házi összeállítású bibliográfiáját. Tulajdonképpen most kezd rájönni a tárolási rendre. — Lehet, hogy nem ilyen lesz a jövő, lehet, hogy ilyen. Nem biztos, hogy meg-érjük — védekezik, mert nagyon kiskamaszosnak érzi a műfajt. — Valami azért lehet benne. De gondolom, hogy az írók eltúlozzák, meg a filmek is. Most azt szeretném kikeresni, hogy az igazi tudósok mit mondanak?

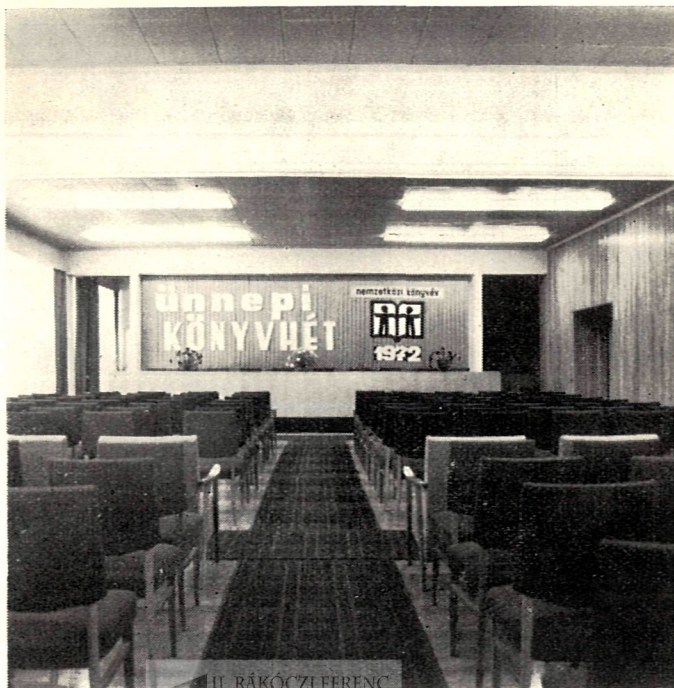
Látszatra a férfi 20 éves, visszakézből közeledik az irodalomhoz és ebben a helyzetében érzi a bőséget zavarónak. Azonban már a könyvtárban van és a kom-puter képességű, csőrcú holdembert egyetlen lépés, talán egy polc választja el a va-lóságarcú irodalomtól. Meg fogja tenni ezt a lépést.

Férfi, 45 éves: — Egy agronómus nyáron nem olvashat legfeljebb újságot — mondja —, most is csak az Agrártudományi Közlöny egy régebbi számát kere-sem vissza, mert van egy visszautalás az augusztusi számban és ezt most meg kellett keresnem. Télen persze rendszeres olvasó vagyok. Az voltam a régi könyvtárban is.

Férfi, 23 éves. Eddig is csak szünidőkben járt könyvtárba, a régibe is, főiskolás Sopronban. — Szép itt minden — mutatja a tágas kölcsönzőteret —, sokkal bővebb a szakirodalom. Ha visszajöhetek Miskolcra, persze állandó olvasó leszek, nem csak nyári vendég.

Férfi és lány, még innen a 20 éven: — Itt futottunk össze az erkélyen — mente-getőznek. De miért? A lány a Kilián telepről jött, ma iratkozott be, a szülőknek választ ki valami azelőtti irodalmat. Persze magának is. A fiú már a régi könyvtárnak is tagja volt. — Persze itt szebb minden — mondja. Most meg-mutatja a lánynak is. Közösen mérik fel a termék arányait.

Férfi, 48 éves: — Népünk történelmi-társadalmi mozgását tanulmányozom — mondja. vonalakon belül az érdekes esetlegeset, a kalácsban a mazsolát. Némelyik ilyen- — A demológiában a történelmi raritásokat keresem, szinte kizárólagosan. A nagy

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYELIS VÁROSI
KÖNYVTÁR
Előadóterem
MISKOLC

ből olykor egy novella érik. Persze irodalmat is, főként a XVII—XVIII. századi emlékiratokat. A maiakból a külföldi és hazai irodalom hangulati egyezéseit, különbségeit.

Férfi, 43 éves: — Számomra nélkülözhetetlen a helyismereti anyaggyűjtemény, mint újságíró, kiszállásra már ezzel az ismerettel indulok. Ez még akkor is fontos, ha magának a cikknek csupán 5—10 százalékát adja majd.

Nő, 19 éves, lakik a Kilián telepen. Jelenleg gyerekgondozási szabadságon: — Ismerősétől hallotta, hogy milyen szép ez a könyvtár, azért jött el — hát tényleg olyan. Azelőtt nem volt még tagja könyvtárnak, csupán iskolakönyvtárból kölcsönzött kötelező olvasmányokat. — De ez most más — itt lett először olvasó. Most azokat a nőírókat keresi — kis címjegyzék a kezében —, akikről a rádióban ismertetések hallott.

Férfi, 55 éves: Tagja volt a régi könyvtárnak is, közben egy időre átment a városi hálózatba, de visszajött, mert ez az új lakóhelyéhez közelebb is van. Úgy véli, hosszú az az idő, míg egy könyv, amit a rádió már ismertet, itt a kölcsönzőpolcra kerül. Pedig ő ezeket mindig keresi, aztán elfelejti.

Férfi, 62 éves, új tagja az új könyvtárnak, a városi hálózatból lépett át a nagyobb választék miatt: — Akkor, amikor a tévé, meg az Észak ismertette az új könyvtárat, lettem kíváncsi, hogy na milyen, képen meg a valóságban? — mondja. Látszik, hogy a képernyő és a sajtó igaza meg a valóság megegyezésé-

nek örül. Őt könyvet gyűjtött magának a polcokról. Némelyikbe beleolvas, hogy valóban akarja-e? — A távolság — mondja, kissé nagyobb, de nem zavarja, szívesen jár ennyivel többet.

Férfi, 20 éves, tagja volt a régi könyvtárnak is. Az átállás időszakában a városi hálózatba lépett át. De ez most még a lakóhelyéhez is közelebb van. Most második erdélyi útjához keres történelmi és néprajzi fogódzókat. Harmadéves hallgató a Nehézipari Műszaki Egyetemen, GAM-szakos. — Nem, irodalmat nem! — mondja és megnevez két író, akiktől legfeljebb. Népmeséket, balladákat, azokat igen. Ez nekem a kikapcsolódás. Ha végzek, a könyvtáram csak népmesékből fog állni. Máris vásárolok külföldön, Novi Sadon, meg a Kriteriontól. Krónikás nem nyomoz az egyoldalúság rugói után, amely ez esetben nagyon is nyilvánvaló és egyenes arányú összefüggést mutat, a népi kerámiákat, guzsalyokat gyűjtő műszakiak személyi motívumaival. Valójában menekülés ez, egy másfajta egyoldalúságból a kiszámítható evidenciák szárazulatából a harmadik Királyfi leleménye felé.

A második, a galériás emeleten kutatók ülnek a komoly csöndben. Számukra a könyvtár nemcsak életpótlékot nyújtó alkalom, de alkotói műhely is. Ők itt soros munkájukhoz a bibliográfiai és dokumentációs intézményt is fellelik.

Nő, 26 éves, tanárszakos. Vizsgadolgozatán dolgozik, előtte könyvhalmaz. Tagja volt a régi könyvtárnak is, akkor mint rendszeres kölcsönző. Az átköltözés időszakában a városi hálózatba lépett át. A megnyitás óta azonban újra ide jár. Két buszmegállóval ugyan többet utazik, de a távolság mindegy. — Nagyon gyors itt a szakterület irodalmának keresése. A tájékoztató szolgálat készséges és szívélyes. És a csend — mondja összevetésként — ott volt az a nyikorgó dobogó. Meg azok a parányi asztalkák! — Az épület belső színeit dicséri. Saját könyvei számottevően nincsenek. Mindig is könyvtárakból szerzi be olvasnivalóit.

Férfi, 42 éves. Már a régi könyvtárnak is tagja volt. Ez sokkal szebb, de azt is szerette. Ott készítette disszertációját is. Az átmeneti időszakot nehezen vette. Más könyvtárnak közben nem volt tagja. Irodalmi tanulmánya közelesen érik kiadásra az ITK-ban. Jelenleg „csak” olvasó. Saját és felesége részére kölcsönöz könyveket. Valamivel távolabb van a lakásától, mint a régi, de már megszokta ezt az új könyvtárat és szívesen látogatja. — Imponálóak a méretei. Kutatószoba: kicsiny, célszerű és a munkához mérhető otthonosság. Széttárt régi Miskolci Hírlap és a Magyar Jövő évfolyamai, meg rengeteg jegyzet. Hamuzóban cigarettavégek hülnek.

Férfi, 25 éves: — Jelenleg szakdolgozatomhoz keresek anyagot — mutatja a halmazt —, valójában kettőre vagy háromra is telne. A régi könyvtárnak is tagja volt. Ott négy évközi dolgozatát készítette — de ez az új mégiscsak jobb. A körülmények ideálisak, ha csak ezt a kutatószobát veszem, meg még hozzá, hogy itt bent lehet dohányozni. A régiben, természetes, hogy ki kellett mennem a folyosóra, így itt nem szakad meg a munka folyamatossága egy cigaretta miatt egy percre se. Vagy teszem azt, itt van a büfé a földszinten, néha leszaladok egy feketére.

Azt a feketét együtt isszuk meg. Itt is a szakdolgozatáról beszél. Dicséri a cikk-katalógust, az áttekinthető feltárást. Témája helytörténeti vonatkozású. A miskolci munkásosztály helyzete és a megye munkásmozgalma az 1930—1940. évek között. Most nagyon örült, mert az október 31-i számban bulvársajtói részletességgel leírt riportra lapozott, egy kommunista összeesküvés leleplezéséről.

Szakosított olvasói tér

— Természetesen, ha sikeres lesz a szakdolgozatom, egy példányt adok a könyvtárnak. De a bibliográfiámat mindenképpen adom. Talán valakinek majd segíteni fog.

A legelragadóbb mégis a gyermekkönyvtári részleg. Van benne valami az óvodák színességéből, a napközik komolyságából. Könyvtári elhelyezésének rendje a felnőtt kölcsönző rendszerének arányosan kicsinyített mása. Korával, aki innét átkerül egyetlen választópolcnyira a felnőtt részleghez, csak a megtárgult világot, de nem a könyvtárat találja újnak. A részleg törzsállománya zömmel a régi könyvtárban is tagja volt az olvasók kis közösségének. Akad kislány, aki a megtárgult város másik részéből utazik ide a szokásos élményekért. Jelenleg 1652 beíratkozott tagja van a gyermekrészlegnek, akikből naponta 140—150 látogató, szórakozó olvasó kerül a részleg közösségébe. Az új tagok a közeli lakónegyed fiataljai közül adódnak.

A krónikás szívesen leül egy percre nézni a játékokat, a polcok ajánlatai között válogató kislányokat, kisfiúkat. Ami mégis feltűnő, az az, hogy itt már nem kell csendet kérni, fegyelmet tartani, mert a hely kéri a csendet, és „tartja” a fegyelmet.

A ruhatár már érzékeli a forgalom sűrűjét, hullámmozgását, kialakuló csomópontok görbéit. Kedd, csütörtök, péntek erős, nyáron a szombat gyenge.

A hírlapolvasóba majdnem minden kölcsönző is betér — legalább a nyitás előtt, ennyiféle folyóirat és képeslap ingerhatásának nehéz ellenállni. Kialakult azonban a hírlapolvasó törzsközönsége is, ez legjobban a vasárnapi látogatottságon mérhető.

Ilyenkor átlagban 30—45 látogató él az alkalommal. Ezeknek hozzávetőleg 50 százaléka olyan, aki a kölcsönzési napokon időhiány miatt csak bepillant egy-egy folyóiratba és ilyenkor teremti meg az elmélyedő olvasás lehetőségét.

Férfi, 50 éves. Rendszeresen jár a hírlapolvasóba olyankor is, ha nem kölcsönöz könyvet. Vasárnap délelőtt mindig. Járat két újságot, országos és hetilapot, meg egy képesújságot. Itt a három és az összes közötti különbséget keresi és találja meg. Néha képeslapokat, de főképpen az Etnográfiát és a Történelmi Szemlét olvassa.

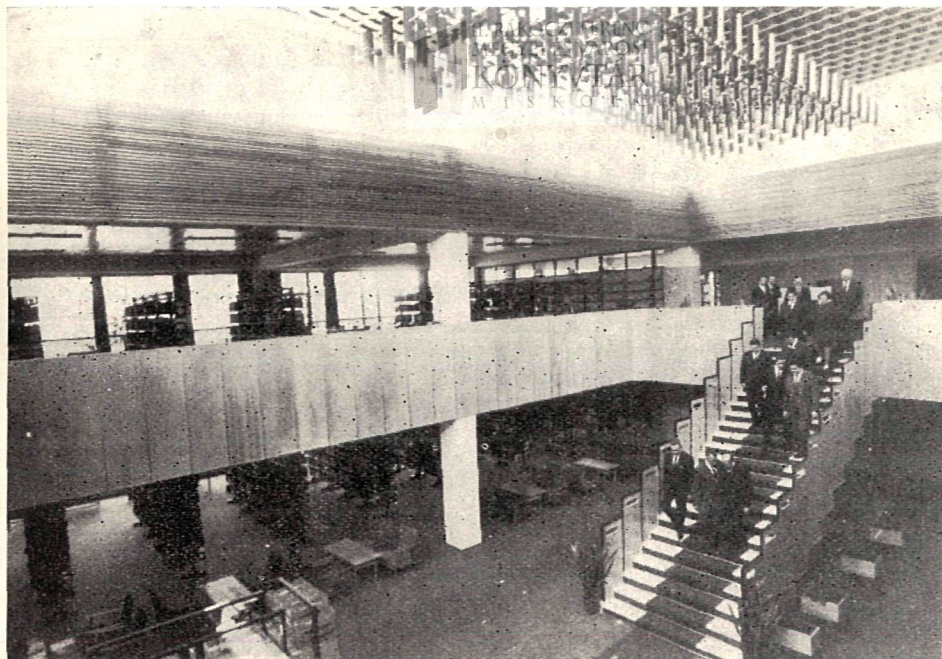
Férfi, 18—20 éves, nyaralás után. Vonzóak számára a külföldi képesújságok. — Főképpen a technikai újdonságokat keresem, de általában mindent olvasok. Ahogy adódik. Csak lapozom, aztán gondolom, ezt el kell olvasni, akkor elolvasom.

Nő, 20 éves. Divatlapokat forgat, külföldieket, előtte jegyzet, lapok — valami mindig akad — mondja — egy új ötlet néha. Lehet, hogy valamelyiket megcsinálom.

Férfi, 16 és 18 éves. Autó-motor szaklapban új meg új kocsitípust keresnek. Mert ebédig valahogy csak el kell ütni az időt. Az idősebb tagja a könyvtárnak és rendszeresen kölcsönöz is.

Az új könyvtár, gyakorlata három hónapja alatt, benépesült, ugyan nem képességei felső határáig, de pusztán létezése által kínált lehetőséggel, és így az elmúlt hónapokat bátran tekinthetjük próbaüzemelésnek, melyben mind az olvasók, kölcsönzők és a valamilyen irányban kutatók, mind a szakszolgálati ágak idomultak a szokatlan arányú léptékváltozáshoz.

TÓTH LAJOS

Részlet a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár szakosított olvasói teréből
(Fotó: Szabados)

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár tájékoztató szolgálatáról

A II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban 10 évvel ezelőtt alakult meg a tájékoztató szolgálat. Létesítésének célja: a megye lakosságának a közművelődési igényeken túl szélesebb körű szakirodalommal való ellátása volt. Tájékoztatási és bibliográfiai csoportként működött 4 fővel. Egy fő a műszaki, egy a mezőgazdasági, egy a helyismereti irodalom referense volt, egy fő pedig általános tájékoztatóként szerepelt. 1965-től öttagú Tájékoztatási és Bibliográfiai Munkaközösséggé alakult át. A munkaközösség 3 tagja az olvasószolgálatban, 1—1 a feldolgozó és módszertani csoportban dolgozott.

1972. május 28-án megnyílt az új megyei könyvtár, s itt némi módosítással lehetőség nyílt arra, hogy a korábbi tájékoztató szolgálatot átszervezzék. Az új könyvtárban a referensz-szolgálat az igények sokfélesége miatt két ágra oszlik:

1. általános tájékoztatásra,
2. szaktájékoztatásra.

Az általános tájékoztatás a katalógusok és a szabadpolcos kölcsönzőtér között helyezkedik el az első emeleten. A tájékoztató könyvtáros felvilágosítással szolgál az olvasók általános jellegű kérdéseire:

- a) amelyek a könyvtár használatával kapcsolatosak,
- b) amelyek a könyvtár állományával kapcsolatosak,
- c) továbbá felvilágosítással szolgál a telefonon érdeklődőknek olyan kérdéseire, amelyek nem szakterületre irányulnak.

Az általános tájékoztató mellett helyezkedik el az általános jellegű referensz kézikönyvtár, amely lexikonokat, könyvészetet, eseménynaptárt, kiejtési tanácsadót, szótárakat stb. tartalmaz. Az általános tájékoztató munkáját az alábbi katalógusok segítik: szerzői betűrendes és címszó-, sorozati, recenzió-, folyóirat-, színműtári és tárgyszavas katalógus. A szerzői betűrendes és címszókatalógus az egész állományt magában foglalja a gyermekkönyvtár és a színműtár kivételével.

Az általános gyűjtőkörű könyvtárakban egyre inkább előtérbe kerül a szakosodás a referensz munkában. A tájékoztatással szemben fellépő igények nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is erősen megnövekedtek. A szakkérdések szűkebb körben mozognak, de ugyanakkor sokkal mélyebbek, ezért a referenszszolgálatot egyes szakterületen csak olyan könyvtárosok láthatják el, akik az illető szakmában vagy tudományban is járatosak.

A szakbibliográfiai tájékoztatás minőségi és tartalmi átalakulása a legfeltűnőbb a természettudományi, mezőgazdasági és a műszaki irodalom területén. A szaktájékoztatás megoszlása egyes tudományágak szerint könyvtárunknál a következő:

1. Társadalomtudomány. (Filozófia, vallás, pedagógia, földrajz, történelem stb. II. em.)
2. Természettudomány, műszaki és mezőgazdasági irodalom. (II. em.)
3. Nyelv- és irodalomtudomány, művészetek. (I. em.)
4. Helyismeret. (II. em.)
5. Zenei. (II. em.)

A műszaki irodalomra vonatkozó tájékoztatásban nem kívánunk szakkönyvtári feladatokat ellátni, csupán középszintű igények kielégítésére törekszünk, s szak-

könyvtári feladatok megoldására az egyetemi könyvtár, valamint a város területén működő műszaki könyvtárak hivatottak.

A szaktájékoztatóhoz minden tudományágnál segédkönyvtár, szakkatalógus és szakfolyóiratok tartoznak, a folyóiratokat feltáró cikk-katalógus is ott helyezkedik el.

A szaktájékoztatók feladatait a következőképpen foglalhatjuk össze:

- gondozzák a cikk-katalógus megfelelő szakrészét,
- bibliográfiák összeállítását végzik,
- tájékoztató és egyéb jellegű kiadványokat szerkesztenek,
- a szakirodalomból válogató, indikatív ismertetéseket készítenek,
- kiállításokat rendeznek,
- előadói esteket és író-olvasó találkozókat rendeznek,
- forgalomelemzést végeznek,
- referenzkérdésekre választ adnak,
- irodalomkutatást végeznek,
- módszertani tanáccsal látják el a hálózat könyvtárait.

A tájékoztató szolgálat dolgozóinak legfontosabb feladatuk a folyamatos tájékozódás. Ebből a célból naponta átnézik a könyvtárba érkező, szakterületükhöz tartozó periodikákat s az új könyveket, mielőtt azok a raktárba vagy szabadpölcra kerülnének. Részt vesznek a szerzeményezésben, kijelölik a rendezésre javasolt könyveket és folyóiratokat. A folyóiratok éves beszerzésénél tanácsadóként szerepelnek. Ez hozzásegíti őket egy adott területen az alaposabb tájékozódáshoz.

A tájékoztatás legfontosabb munkaeszközei: a kézikönyvek. Az enciklopédiák, lexikonok, adattárak iránti érdeklődés napjainkban nem korlátozódik csak a könyvtárosok és tudományos kutatók szűk rétegére, használatuk iránti érdeklődés a mai társadalom általános információs igényének növekedését tükrözi. Kézikönyvtárunk 3500 kézikönyvvel rendelkezik, amelyek közt megtalálhatók az évkönyvek, címtárak, az egyes tudományok összefoglaló művei, törvények, rendeletek, adattárak stb. minden, ami nagy mennyiségű adatok vagy anyagok gyors, könnyű áttekintését biztosítja. Állományunkat folyamatosan kiegészítjük az újonnan megjelenő hazai és külföldi kézikönyvekkel. A könyvtárba 640 folyóirat jár, ennek a megoszlása a következő: 456 magyar, 184 külföldi. Köztük 30 féle referálólappal és 13 bibliográfia található. A könyvtári tájékoztatás helyi eszköze a katalógus. A szakkatalógus és a folyóirat cikk-katalógus a megfelelő szakirodalom mellett található.

Jelenleg a könyvtár nem rendelkezik arról pontos adatokkal, hogy a tájékoztató szolgálatot kik és milyen arányban veszik igénybe. Eddigi megfigyeléseink alapján azt állapíthatjuk meg, hogy a középiskolások, egyetemi hallgatók, kutatók — különösen a helyismeret vonatkozásában —, párt- és tanácsi apparátusban dolgozók számaránya jelentős a tájékoztatást igénylők közül. Erre vonatkozóan 1973 januárjától készülünk felméréseket végezni.

DR. KAZACSAY FERENCNÉ

Egy új városnegyed könyvtárában

A MISKOLCI JÓZSEF ATTILA KÖNYVTÁRRÓL

Ez év szeptemberében — mint minden évben — új első osztályosok léptek be az általános iskolák kapuin. Ők 1966-ban születtek. Ezek a gyerekek már nem szánkóztak telente az Akasztó-dombon, nem tudják, hogy hol volt a lóvásártér, és a zsibpiacról, ha hallottak is, úgy tudják, hogy túl a városon, a Sajó-part közelében van. A hajdani szánkópálya és vásártér helyén felépült a Szentpéteri kapuban egy új lakónegyed, s egyidős a most első osztályos gyerekekkel. Az 1970-es népszámláláskor 8578 lakos élt az új lakásokban. Itt épült a város legmagasabb lakóháza, két általános iskola, bölcsőde, óvodák, két ABC-áruház, étterem, eszpresszó, néhány kisebb élelmiszerbolt, gyógyszertár jelenti az üzlethálózatot, az iskolán kívüli művelődés lehetőségét pedig az 1971. november 5-én megnyitott József Attila Klubkönyvtár.

A lakótelep építésének első ütemében határozta el a városi tanács, hogy a korábban bisztrónak tervezett épületet művelődési célra fogja felhasználni, s még viszonylag jó időben intézkedtek az épület funkcionális áttervezéséről. Az intéz-

*Külső felvétel a miskolci József Attila Könyvtárról
(Fotó: Gerő Gyula)*

Részlet a József Attila Könyvtár szabadpolcos teréből

mény már messziről magára hívja a figyelmet, nemcsak világító feliratával, hanem a szabadpolcos tér három üvegfalával is, melyen keresztül a könyvtár élete látható. Az épületben az alsó szinten kiállítóterem, klubszobák, fotólabor és büfé áll a látogatók rendelkezésére. Az egész együttest a városi könyvtár működteti.

Az indulás napjaiban megfelelő személyi ellátottságot biztosíthattunk: három főfoglalkozású könyvtárost, két négyórás ruhatárost, két négyórás teremőrt és egy büfékezelőt. A lakótelepet az ózdi — nagy forgalmú — országút szeli ketté. Az országút másik oldalán működik a könyvtár gyermekrészlege, ez egy esztendővel korábban már megnyitotta kapuit.

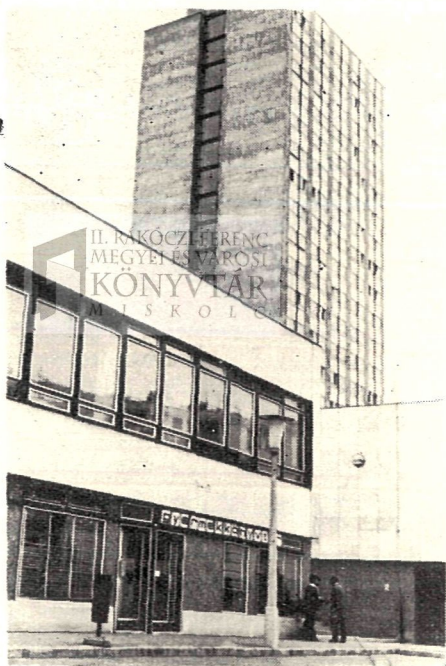
A nagyvárosok centrumából kieső részek gyakran kapják jelzőként az alvó városnegyed elnevezést. Nem joggal. Dolgozni, felsőbb iskolákba tanulni innen bejárnak a lakók, itt az élet délután és este lüktetőbb, mozgalmasabb. Ezért a könyvtárat délben 12 órakor nyitjuk és este 8 óráig áll a látogatók rendelkezésére, minden hétköznap, szombaton is. A kiállítótermet vasárnap is látogathatják délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Az indulás előtt a helyi sajtó elég sokat foglalkozott az új könyvtárral, a megnyitőünnepség állami ünnepre esett, a televízió közvetítette, bemutatta a könyvtárat, az első kiállítást. Az egész város magáénak érezte az új intézményt, büszke volt rá. Épp ezért olvasótoborzás címén semmi különösebb propagandát nem akartunk és nem csináltunk. Kíváncsiak voltunk arra, hogy ha megfelelő telepítésű egy intézmény, hogyan születik meg az olvasótábor, megszületik-e egyáltalán. Az első nyitva tartási napon százon felül iratkoztak be. 1972. július 1-én 1037 felnőtt

olvasója volt a könyvtárnak. Nyolc hónappal a nyitás után ennyien voltak az alapítók. Érdekes volt megfigyelni, hogy először a könyvtár közvetlen környezetéből érkeztek a látogatók, s csak sokkal lassabban az országút másik oldalán lakók.

A propagandamunka, amit ez év őszén most már megindítunk, erre a területre irányul. Olvasói szokások felderítése is folyik a könyvtárban, amiről most még korai volna beszámolni. A téli időszakban — minden propaganda nélkül — benépesült a fiatalokkal a klub. Délután négy és este nyolc óra között 60—80 fiatal volt együtt, beszélgettek, zenét hallgattak. A szervezett programok — bár az ő kéréseit igyekeztünk megvalósítani — kevesebb sikerrel jártak. A folyóiratok böngészése mellett a rövidfilmek megtekintése volt még siker. Havonta két alkalommal művészfilmeket és útfilmeket vetítettünk, sajnos, a magyar rövidfilmtermés véges, és nehézkes új filmekhez jutni.

Az új évadban klubjaink átfelművelésére törekszünk, szeretnénk az igényesebb időtöltésig eljuttatni a fiatalokat.

*Külső felvétel a miskolci József Attila
Könyvtár gyermekkönyvtáráról*

Kiállítótermünk a magyar grafika legjobbjait láthatta egyéni kiállításokkal vendégül: Reich Károly, Würtz Ádám, Kass János kiállításait Feledy Gyula rendezte. Az eredeti lapok mellett bemutattuk a megvalósult illusztrációkat, legszebb könyveiket. A Petőfi Irodalmi Múzeum Arcképcsarnoka fotó- és kisplasztikai anyagával az irodalmi ismeretterjesztést szolgálta. Ezenkívül egy nemzetközi könyvkiállítás — csehszlovák — és a Mai magyar rajzművészet c. kötet eredeti lapjainak

bemutatása jelentette az első évadot. E sorok megjelenésekor a borsodi kemény-cserép történetét és legszebb darabjait láthatják az érdeklődők. A könyvtár gyűjteményének kialakítása is — az általános gyűjtőkör mellett — képzőművészeti jellegű. A magyar könyv- és folyóirattermésből teljességre törekszünk. Igyekszünk az ilyen jellegű külföldi anyagot a secunder tájékoztatás színvonaláig biztosítani. A gyűjteménybe kerülő anyagot teljes mélységben tárjuk fel, így például külön katalógus tárja fel az illusztrátorok tevékenységét. Most kezdjük meg a képzőművészeti kiállítások katalógusainak gyűjtését. S hogy ez a tevékenység nem magánszorgalomra alapozott, jelzi a kiállítóterem látogatottsága, s az, hogy egy-egy ünnepélyes megnyitón 100—150 érdeklődő van jelen, s akik ismerik a miskolci megnyitók közönségét, igazolhatják, hogy ez a kiállítóterem elfogadását jelenti. A legnagyobb örömet persze az okozza, hogy a lakótelepen élők, a könyvtár olvasói szép számmal vannak jelen, holott más kiállításokon ritkán lehet látni őket.

Még nincs egy esztendeje, hogy kinyitott az intézmény, úgy érezzük, s a tények is arról vallanak, hogy megindultak a gyökerek, talajba érnek, jó földet találtak. A gyermekkönyvtárral együtt 1830 olvasó volt itt 1972. július 1-én, ők azok, akiket egyetlen könyvtár sem sorolhatott volna olvasótáborába, ahhoz itt, ebben a városrészben kellett könyvtárat építeni.

GYÖRI ERZSÉBET

Egy tanév alatt tíz iskolai könyvtár megyénkben

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 1971 tavaszán indult meg a kor követelményeinek megfelelő iskolai mintakönyvtárak tervszerű és célszerű fejlesztése. A megyei tanács művelődésügyi osztálya ugyanis ekkor tűzte ki célul „minél több korszerű, szabadpolcos, önálló helyiséggel és helyben olvasási lehetőséggel rendelkező iskolai mintakönyvtár létrehozását”.

A terv nagyszerű volt, melyet a Művelődésügyi Minisztérium 1971 decemberében megjelent „Irányelvek a 18 éven aluli ifjúság könyvtári ellátásának javítására” című rendelkezése is alátámasztott.

Az irányelvek lényege a következő:

A tömegközlési eszközök széles körű elterjedésének korszakában még mindig az olvasás marad az önképzés, a művelődés egyik legfontosabb módja és eszköze. Ugyanakkor a fiatalkori olvasási és könyvtárhasználati lehetőségek helyes kialakítása nagy segítséget nyújt az iskolai oktató-nevelő munka számára is.

Ezért válik napjainkban a felnövekvő nemzedék olvasásra szoktatása alapvetően fontos nevelési és egyben közművelődési kérdéssé. Ez azonban nem oldható meg kizárólag a közművelődési könyvtárak keretében. Ezek mellett nagy szükség

van az oktatás és nevelés korszerű igényeinek megfelelő iskolai könyvtárakra. Ezért fokozatosan, korszerű iskolai könyvtárakat kell kialakítani minden szakosított oktatást nyújtó általános iskolában, valamennyi középiskolában és szakmunkásképző intézetben, a tanulók és nevelők közös használatára.

A szervezéskor különös gondot kell fordítani az iskolák részéről a napközi otthonok, a tanulószobák, a diákotthonok, a kollégiumok és a nevelőotthonok könyvtárainak fejlesztésére.

Az „Irányelvek” a kis települések részben osztott és kis létszámú iskoláiban tanuló gyermekek könyvtári ellátását a falusi közművelődési könyvtárakra háritja mindaddig, amíg ezek az iskolák maguk nem tudnak gondoskodni tanulóik és nevelőik olvasmányairól. Szól az „Irányelvek” még a városi, a járási és a nagyobb községek közművelődési könyvtáraiban ezentúl kötelezően is létesítendő gyermek- és ifjúsági könyvtárak működéséről, szolgáltatásairól.

Amit itt elmondottunk, hosszabb időre szólnak. Kívánatos azonban, hogy a negyedik ötéves terv végéig, tehát 1975-ig jelentősen fejlődjék mind az iskolai, mind a közművelődési könyvtárakban a 18 éven aluli ifjúság olvasóvá nevelése és könyvtári szolgálata.

Megyénk iskolái és nevelőintézetei örömmel fogadták az itt kivonatolt irányelveket, s a megyei tanács művelődésügyi osztálya felhívására megkezdődött az iskolai mintakönyvtárak szervezése. Ebből a nagy munkából az illetékesek szívesen kivették a részüket. Így a megyei tanács, a helyi tanácsok, a Megyei Könyvtár, a járási, városi és községi könyvtárak, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, valamint az iskolaigazgatás és a nevelők segítségével az 1971—72. tanévben létre is hoztunk tíz iskolai mintakönyvtárat.

Legelső volt közöttük a lenínvárosi 2. számú Általános Iskolában megnyílt, 1971. október 25-én ünnepélyesen felavatott iskolai könyvtár. Ezt követően, még ezen az őszen megkezdhette működését a Megyaszói Körzeti Általános Iskola, a Tolcsvai Általános Iskola, a Megyaszói Általános Iskola és Nevelőotthon, végül a Sárospataki Körzeti Általános Iskola korszerű könyvtára.

A következő évben, 1972 tavaszán folytatódott a könyvtárnyitások sorozata: a Sátoraljaújhelyi Esze Tamás Általános Iskolában, a Mezőcsáti Gimnáziumban, a Szerencsi Bocskai István Gimnáziumban és Mezőkeresztesen, az általános iskolában. A tizedik korszerű könyvtár felavatására a pedagógusnapon került sor a Mezőkövesdi Földes Ferenc Középiskolai Kollégiumban.

Bátran elmondhatjuk, hogy minden iskolafajtában hoztunk már létre mintakönyvtárat: általános és középiskolában, általános iskolai nevelőotthonban és középiskolai kollégiumban. A könyvtárosok itt egyben munkaközösség-vezetők is, a könyvtárak pedig részben területük (városuk, járásuk), részben intézménytípusuk mintakönyvtárai lettek.

Reméljük, hogy a többi iskolák igazgatói és könyvtárosai, ha körülnéznek ezekben a mintakönyvtárakban, a látottak, a tapasztaltak alapján, könnyebben meg tudják teremteni saját intézményeikben is a Művelődésügyi Minisztérium és a megyei tanács művelődésügyi osztálya által megkívánt korszerű iskolai könyvtárat. Természetesen társadalmi és hivatali összefogással, mint ahogy az eddigiek létrejöttek. Nagy segítséget nyújthatnak ehhez — a közművelődési könyvtárosok mellett — az iskolai könyvtári munkaközösségek vezetői is.

Általános iskolai könyvtár Leninvárosban

Most pedig nézzünk körül a tíz iskolai mintakönyvtárunk egyikében, a leninvárosiban, a legelőször ajtót tárt általános iskolai mintakönyvtárban. Vajon milyen munka folyt itt a megnyitó óta, az 1971—72. tanév nyolc hónapja alatt?

A könyvtár állománya 2800 kötet, évi könyvbeszerzési kerete 10 000 forint.

Olvasóink száma az iskola 433 tanulójaiból 297, vagyis 68 százalék.

A kölcsönzött kötetek száma az eltelt nyolc hónap alatt 4973. Ebből egy-egy tanulóra 16,7 kölcsönzés jut.

A könyvtár nyitva tartási ideje szombat és vasárnap kivételével napi 3—3, heti 15 óra.

Naponta három napközis csoport vesz részt könyvtári foglalkozásokon. Így segíti a könyvtár a napközis tanulók szabad idejének hasznosítását. A gyermekeknek egyébként kötött és kötetlen foglalkozások keretében színes és változatos időtöltést biztosítanak. Van itt hanglemezhallgatás, diavetítés, meseposztócska, könyv-

ismertetés és sok-sok különféle játékos foglalkozás. Voltak szórakoztató, részben a szaktárgyakhoz kapcsolódó vetélkedők. A győztesek könyvjutalomban részesültek. Az alsó tagozatos gyermekek részére képrejtvénysorozatot indítottak.

A nevelők, a tanárok a könyvtárban egy-egy tanórát is tartottak: pl. az egyes irodalomtörténeti korok összefoglalását, a költők életútját bemutató, a kötelező és ajánlott olvasmányokat tárgyaló, vagy a történelmi korok kultúrájával, művelődésével kapcsolatos órákat.

A könyvtárosok — Pataki Ilona magyar-történelem szakos tanár és Varga Györgyné, a városi művelődési központ dolgozója — tiszteletdíjasok, eredményesen dolgoznak az egész tanévre összeállított munkaterv megvalósításán, sőt a nyári szünetre külön gyermekfoglalkoztatási tervet is készítettek.

Azóta már az 1972—73-as új tanév kezdetén vagyunk. Ez a tanév is komoly munkát ró az iskolai könyvtárak fejlesztéséért tevékenykedő, a minél több korszerű iskolai könyvtár létrehozásáért fáradozó könyvtári és iskolai dolgozó társainkra.

A Borsodi Ifjú Olvasók Hónapja idején (1972. október 17-től november 17-ig) adja át rendeltetésének — nevelőinek és tanulóinak — új iskolai könyvtárát a Leninvárosi Gimnázium, az Ózdi Középiskolai Kollégium, a berentei, a boldvai, az emődi, a mezőcsáti, az ongai és a sajókazai általános iskola. Ekkor kerül avatásra Hídvégárdón az általános iskolában az egyesült erővel létrehozott, közös fenntartású községi és iskolai könyvtár.

Kívánjuk, hogy megyénkben minden új, korszerű iskolai könyvtár — a már meglévők és a soron következők egyaránt — a művelődés, a tanulás igazi műhelyei legyenek az iskola mellett, az iskola szerves részeként. Azt is óhajtjuk, hogy a polcokon sorakozó könyvekben felhalmozott tudás hasznára és gyönyörűségére szolgáljon tanulóknak, nevelőknek és könyvtárosoknak egyaránt.

GODÓ FERENCNÉ

Módszertani feladatok a gyermekkönyvtári munkában

A gyermekekkel foglalkozó könyvtárosok és könyvtárak évről évre következetesen felméri az elért eredményeket, keresik, kutatják az olvasóvá nevelés leg-
hatékonyabb formáit, módszereit. Az olvasást, a könyvet szerető gyermekeink száma fokozatosan, biztatóan növekszik. Az adott lehetőségek felhasználásával a gyermekkrészlegek korszerűsödtek, állományuk gazdagodott. A gyermekolvasók számának aránya megyénkben az összes könyvtári látogatók számához viszonyítva 25—40 százalék, s ez az arány kötelez bennünket.

Megyei könyvtárunk esztétikus környezete, az olvasási igények sokoldalú kielégítése, az olvasás iránti érdeklődés felkeltésének fokozatos kiszélesítése az eddigi

módszerek továbbfejlesztését teszik szükségessé. Annál is inkább, mert mint módszertani és bibliográfiai műhely, a megye gyermekkönyvtárügyének segítője, iránítója, s e munka összehangolója kell hogy legyen.

A gyermekek körében végzett könyvtári munkában döntő fontosságú annak a célnak a megvalósítása, hogy e korban alakuljon ki az olvasási készség, a könyv tudatos kiválasztásának, megértésének, értékelésének módja.

A megyei gyermekkönyvtár módszertani irányító munkájában sokoldalú segítséget kíván nyújtani a gyermekolvasókkal való foglalkozáshoz; tanácsot ad az olvasókkal való munka tartalmassá tételéhez és megszervezéséhez; a könyvállomány gyarapításához, feltárásához; katalógusok szerkesztéséhez stb. Tanulmányozza és elterjeszti a megfelelő munkamódszereket; szakmai továbbképzéseket, módszertani tanácskozásokat szervez; ellátja a könyvtárakat módszertani-bibliográfiai anyaggal.

Igen jelentős változást várunk — és máris tapasztalunk — az IRÁNYELVEK megjelenése óta az iskolai könyvtárügy alakulásában. E változás a jövőben szervezési, tervezési munkánkban kell hogy tükröződjön. Szorosan együtt kell dolgozunk az iskolai szakfelügyelettel a gyermekek könyvtári ellátásának további javításáért. Az oktatásügyi határozat kimondja: „Az oktatási intézmények nem taníthatnak meg mindent, ami az életben szükséges. A tudományos-technikai fejlődés mai szakaszában iskoláink csak úgy felelhetnek meg a társadalmi követelményeknek, ha az alapvető ismeretek tanítására törekszenek, ha a tanulók gondolkodását fejlesztve, kialakítják a továbbtanulás igényét és képessé teszik őket a folyamatos önművelésre.”

Ebből természetesen következik, hogy ennek a feltételeit is meg kell teremteni. S itt van kapcsolódó szerepe a könyvtáraknak is! Arra törekszünk, hogy segítséget nyújtsunk olyan irodalmi alkotások megismertetéséhez, melyek kiegészítik az oktató-nevelő munkát. Szeretnénk, ha minden gyermek már 8—10 éves korában megtanulná a könyvtárhasználatot, a könyvekből szerezhető ismeretek útját-módját.

Az 1972—73-as évre az úttörőmozgalom fő feladatát — A néppel tűzön-vízen át! — jelmonddal határozták meg. Azon túl, hogy egységes keretbe foglalja tennivalóinkat, arra is ráirányítja a figyelmet, hogy nagyobb gondot kell fordítanunk kiemelkedő nemzeti hagyományaink ápolására. A kisdobosok és úttörők történelmünk eseményeit a valóságnak megfelelően ismerjük meg. Tervünk, hogy megyénk munkásmozgalmának, tudományos életünk nagyjainak bemutatásával, Petőfi borsodi útjának megismertetésével, a szabadságharcról megjelent és kevésbé ismert cikkanyaggal, bibliográfiával szolgáljuk helyi hagyományaink ápolását.

Gyermekkönyvtárunk kezdeményezései el kell hogy jussanak a megye minden könyvtárába. Ennek lehetőségét teremtjük meg konzultációkon, bemutató foglalkozásokon. E találkozók alkalmasak arra is, hogy egy-egy jelentős olvasás-pedagógiai kérdést megvitassunk. A szakmai továbbképzés hosszútávú rendszerét kívánjuk kidolgozni, s ezzel eleget teszünk gyermekkönyvtárosaink kérésének, igényeinek is.

A megyei gyermekkönyvtár 1972—73. évi feladatainak eredményes megoldásához támaszkodni kíván a járási gyermekrészlegek tapasztalataira, aktív részvételükre. Szeretnénk megvalósítani, hogy megyénk legtávolabbi községeiben is érződjenek munkánk eredményei. Ez az együttműködés alapja a gyermekkönyvtári módszertani munkának.

BÁRDOS JÓZSEFNÉ

A „Száz falu — száz könyvtár” mozgalomról

Ma már valamennyi népművelő előtt tisztázódott, hogy a népművelés igazi nagykorúságát a könyvtárügy fejlettsége jelzi. A tudományos ismeretterjesztés sikerét többé nem a felfelé jelentett statisztikán, hanem azon lehet lemérni — és ezen valóban lehet mérni —, hogy mennyiben sikerült az előadások hallgatóit a könyvtárakba irányítani. A könyvtárakban már az egyénivé vált igényeket és rajtuk keresztül társadalmi szükségleteket törekszenek kielégíteni — mindezt az egyéniség önkifejezésének lehető teljes autonómiája alapján.

Ezért válnak a könyvtárak a társadalom élettevékenységének egyre szerveesebb részévé.

Ilyenformán egyértelmű, hogy a könyvtár — és mindenütt minden könyvtár — felelős a közművelődés állapotáért.

Az Országos Népművelési Tanács 1969-ben — a „Száz falu — száz könyvtár” mozgalom keretében — felszabadulási emlékkönyvtárak létesítésére tett javaslatot. Megyénkben 1970 januárjáig húsz tanács jelentette be építkezési szándékát az emlékkönyvtár-mozgalom keretében. Fontos elv volt a jelentkezések elfogadásánál,

Rakaca. Rágyonszki Andrásné a Magyarok Világszövetsége nevében elhelyezi a könyvtár alapkövét

hogy az új, vagy kibővülő létesítmények a könyvtár-népművelési, tehát a korszerű közművelődési munkának eleget tudjanak tenni. Ugyanakkor az is döntő szempont volt, hogy a nagyszabású vállalkozást a társadalmi összefogás rangjára emeljék, s a létesítmények hosszú időre és méltó módon reprezentálják ezt a tevékenységet.

A nagy érdeklődést keltő felhívás művelődéspolitikai jelentőségének átértékeléséhez és ebből következően széles körű társadalmi összefogáshoz vezetett. Ez megmutatkozott abban, hogy a szükséges építési költségek több mint 50 százalékát — esetenként többet is — községfejlesztési alapokból, termelőszövetkezetek támogatásából és társadalmi munkafelajánlásokból fedezték. Éppen ezek a jórészt spontán közösségi erőfeszítések fémjelzik a mozgalom és a közösségigény találkozásának komolyságát. A társadalmi összefogást és erőfeszítéseket a megyei és járási tanácsok berendezésre és beszerzésre fordítandó pénzüsszeggel méltányolták. A Művelődésügyi Minisztérium is közel 800 ezer forintot biztosított a nemes cél támogatására.

A mozgalom serkentőleg hatott általában a könyvtári munkára. Ezt a tényt már az 1971—72-es könyvtári statisztika is alátámasztja. A száraz adatok helyett azonban vegyük számba a mozgalom keretében létesült könyvtárakat.

Létesítmény helye	Minisztériumtól és a megyei tanácstól Ft/1000	
	berendezésre	könyvbeszerzésre
1. Bodroghalom	30	—
2. Bodrogkeresztúr	35	—
3. Bódvalenke	70	10
4. Boldva	35	—
5. Felsőnyárad	100	20
6. Forró	35	15
7. Füzérkomlós	30	—
8. Hejőkeresztúr	30	—
9. Hernádvécse	80	20
10. Négyes	70	10
11. Parasznya	60	20
12. Rakaca	420*	—
13. Sály—Latorut	15	—
14. Szomolya—Borsodivánka	45	—
15. Sátoraljaújhely — fiók	25	—
16. Taktakenéz—Legyesbénye	45	—
17. Telkibánya	60	15
18. Tiszadorogma	140	20
19. Tiszatardos	90	15

* H. Lebiak János, Amerikában élő magyar 9200 dollárt (273 ezer forint) ajándékozott a könyvtár felépítésére.

A „Száz falu — száz könyvtár” mozgalom semmiképp se időszakhoz kötött kampányfeladat. Nem tart vetéstől betakarításig, sőt minden kielégített igény új és újabb igényt von maga után, mert hazánkban — és ez nem szólam — mérhető valóság, hogy a könyv, a könyvtárak és a szocializmus ügye konvergálnak. Így a „Száz falu — száz könyvtár” mozgalom valójában nem volt mozgalom sem a szó

Rakaca. Beszédet mond Varga Gáborné, a megyei tanács elnökhelyettese

— olykor már — pejoratív értelmében, de a kor követelménye találkozott a társadalom igényeivel, és e találkozóhoz legtermészetesebb önként adódó hely volt a könyvtár. A könyvtár, amely közművelődési hivatásán túl alkalmas arra is, hogy tartalmasan feloldja a mikroközösségek csonthéjait és az egyént egy nagyobb — egyre nagyobb — csoport részévé integrálja, és a kulturáltság magas fokára segítse.

TÓTH LAJOS

Könyvtárlátogatóban Telkibányán

Telkibányára a 3-as műúton és a történelmen át lehet eljutni. A műút egy lendülettel felemel a hegyek lábához a völgybe, ahová bebújt a történelem forgószelai elől, mint aki értékes kincset rejteget zsvány szándékok elől.

Történelmi útja jóval nagyobb kerülőkkel, hegymenetekkel, szakadékokkal és bevágásokkal gátoltabb. Am ezt az utat a krónikás feltétlenül bejárandónak véli, mert hozzátartozik a műút és látogatása céljának logikájához.

Első írásos megjelenését IV. István oklevelében találjuk fényképnagyításban a páratlanul kedves helytörténeti múzeumban, ahol Sáríka néni vezetésével elvonnulhatunk a száz évek előtt. István Telkyt a füzéri vár tartozékai közé utalja, hogy az örökké nyugtalan Aba urak egyensúlyozó jóindulatát megnyerje. Róbert Károly azonban visszavette, mert hegyei valóban kincset rejtettek, a pénzgazdálkodás számára nélkülözhetetlen aranyat. Ispánsági és királyi bányabiztosi székhely volt, bástyákkal és falakkal övezve. Ma ezeknek nyomuk sincs, csak a község helyrajzi fondorlatai jelölhetik ki nyomait. Zsigmond 1416-ban az ónodi Czudarok hűségét mérte vele. Mátyás király szívesen vette aranyát, erdeit. Mélyebb nyomokkal csakis ő szántott a népi képzelet hagyományaiban. Annyit legalább, hogy nyomain képzeleti és valóságos topográfiai nyomaiból Tompa Mihály regét tudott kiolvasni és írni. Csak a templomba kellett bemennie s rátalálni a község önértetének kőbe vésett bizonyítékára:

Régen város volt ez helyen
Zsigmond király idejében
két templomok magas tőtések
aranybányák és sok ércek...

Anno 1624. die augusti

A leégett templomot Lorántffy Zsuzsanna építtette újjá.

A vita hétszáz — vagy több éve — az aranyért folyt, valóban a gyilkos drága fémért kellett bújkálni itt a tárnák zugain a népképzelet és a valóság rejtekeibe. Királyok mérték vele főembereik hűségét vagy díjazták mások árulását.

Ferdinánd mint Zápolya birtokát a Thurzók bányaszakértelmére és hűségére adta, majd Dobó István sikeréért gurította a falu lehetőségeit. Ekkor a város 24 portát számlált. Pangás állt be a bányászatban és apadás a lakosságban. A hadas idők minden vállalkozás kedvét szegték. Csak élni lehetett csöndesen, hogy kikerüljenek minden ártó szándékot. Bányáit csak a Rákóczi-szabadságharc kudarcait megöröklő Bretzenheim herceg kezdte műveltetni. Az elhanyagolt és kirabolt bányák életveszélyt jelentettek a bányászoknak. Az omlás 1752-ben 360 bányászt temetett maga alá a veresvízi aknába.

A hajdan való kiváltságos város címerpecsétjében a keresztbe rakott fejtőkálapácsok, az arany és az ember örök bújócskájára utalnak. Telkyt aranya futamodtán elhagyták kiváltságai, csak urai maradtak, akik eladták vagy elházasodták a községet, és átváltottak az arany reménytelen hajszájáról az ipari termelés útjára és a régi arany ércetörő helyén kaolintörőt építettek. Andrássy Manó „gőzkozművekkel” aknaspörkölőket telepít és bányásztársulatot hoz létre. Dobsináról hozott hozzáértő bulénereket. A múzeum ipartörténeti részén a krónikás a naív bájú népi

tányérok és kulacsok, meg kiáltásnyi csodálkozást kívánó biedermeier tányérok feliratai nyomán, az ajándékozók és megajándékozottak neveit jegyzi meg, mert a folyamat folytonosságát kívánja leellenőrizni a beiratkozott könyvtári olvasók névsorában, és ott valóban megtalálja élőben mindazokat, akiket a múzeum ipartörténeti alkalmá összegyűjtött. Megvannak a Szakácsok, Kerekések, Mártonok ma, mint könyvtárszomszjas olvasók és az 1853-ból datált öröklevélen hagyatkozó Rozgonyiak is olvasók itt.

Az utak és eróziók szárazulatai is a könyvtár felé utalják a krónikást. A falu történelmében ez az új irányú eltolódás, más táró fontosát nyitotta meg a könyvtár.

Bizonyos mértékig a művelődés hőskorának tekinthetjük. Létesült a könyvtár a „100 falu — 100 könyvtár” mozgalom keretében, pont az árvizes időkben. A tanácsi és társadalmi összefogás közös produktuma. Berendezésére, korszerű tárolásra és klubszerű olvasótere kialakításához a megyei tanács 60 ezer forint támogatást nyújtott. A járási tanács 83 ezer forinttal járult a költségekhez. Az erdészet faanyaggal, a tsz fuvarral, a község a községfejlesztési alap részével támogatta az építkezést.

Itt a könyvtár valóban a művelődés alapintézménye. Helyrajzi és logikai összefüggése az iskolával jól felismerhető. A kötelező és ajánlott irodalmat az elcsökevényesedett iskolakönyvtár helyett itt szerzik be a tanulók és ez azért is jó, mert az átvezetés a felnőtt könyvtárba automatikusan, életkorváltással történik. Fontos adat ehhez, hogy jelenleg a 14 év alatti olvasók száma 108.

Előszobájából nyílik a művelődési otthon nagyterme, mely mozivá sötétíthető. A pénteki nap a hétfő mellett kölcsönzési nap is. Ugyancsak mozielőadások napja. Így a könyvtárnak módja van a közös alkalmakat saját propagandájára használni, pusztán a szomszédság és az alkalom lehetőségén. Persze a propagandaszolgálat kölcsönös is lehet, a könyvtárlátogatók esetleg elmennek moziba is.

A kölcsönzési idő: 16—19 óráig, nyáron a mezei munkához idomul, mert a könyvtári munka itt nemcsak kiszolgálás, de szolgálat is.

A könyvtár összterülete szabadpolcos rendszerű és klubszerűen kiképzett olvasótermével 74 négyzetméter, amivel a magyar norma fölött, közelebb a szovjet könyvtári normákhoz sorolható, de könyvvállománya 2280 kötetel mindkét norma alatt van.

A község lakossága 1170 fő, ebből beiratkozott kölcsönzője 201 fő, mely a lakosság 17,1 százaléka, de olvasó ebből nyilvánvalóan több kerül, figyelembe véve a családok olvasási szokásait. Alkalmanként a kölcsönzők átlagosan 110—180 kötetet forgalmaznak.

A könyvtárvezető rövidtávú célkitűzése, hogy a beiratkozottak számát 300-ra emelje, ez azonban már nemcsak könyvtári propaganda kérdése, de összefügg a könyvvállomány növelésével is. Az aránylag kevés kötetszám hamarosan az olvasási telítettség érzését keltheti. Fontosnak tartja a tsz-tag olvasói számának emelésére a könnyebb summázó ismeretterjesztő művek számának emelését is. Ehhez el kellene érniük a 3500—4000 kötetes könyvvállományt, főleg szakkönyvekből. Hatásosabb könyvpropagandára csak ezek birtokában vállalkozhat. Szakkönyveket kíván a tsz-tagokhoz vinni. De kevés és elhasználódott az ifjúsági könyvvállománya is. Pedig az olvasási gyakorlatot éppen ebben a korosztályban veszedelmes volna megtorpantani.

Mind ezek mellett fontos feladatának tekinti a hegyoldalra húzódó „Ezüst fenyő” SZOT-üdülő könyvtári ellátását is. A beutaltak fenntarthatják könyvtári gyakorlatukat és szívesen elidőznek múzeumból az üdülőbe menet az olvasóban. Ez

a munkája is erős társadalmi töltésű. A debreceni körzeti orvos most hozta vissza Mann Varázshegyét. — A visszatérő üdülők között visszatérő olvasói is találhatók. Ez az adat nem szerepel a statisztikában, de a könyvtár társadalmi rangját feltétlenül emeli.

Valójában a telkibányai könyvtár nem a legnagyobb vagy a legszebb, amit a krónikás meglátogatott, de munkájában, gyakorlatában érződik az a komolyság, az a társadalmi töltés, amely létrehozta. A gyakorló könyvtáros tudja jól, hogy a könyvtárak az önművelés közösségi eszközei.

Hogy létrejött ez az intézmény, az nem csupán egy társadalmi méretű felhívás eredménye, de kellett, hogy a kor követelményei találkozzanak a társadalom igényeivel és lehetőségeivel. Ezeket a lehetőségeket hangolta össze a községi tanács és vitte a könyveket, és a könyvtárüggyel a közművelődés ügyét is a szűkös szatócsüzetből az új és a könyvtárügyet hosszú időre és méltó módon kiszorgálni képes intézménybe.

Krónikás a múzeumi séta után tudja, hogy kell egy könyvtári szolgálatért lelkes pedagógus is, aki akarja és képes könyvtári munkáján át a közművelődést, községe lakóival azonosultan szolgálni.

A történelmi első évszám mellé Kovács Zoltánné, Jolánka, dokumentumként Krónikás elé teszi az utolsót is. Az Észak-Magyarország 1965. május 23. számának a községgel foglalkozó lapoldalát. A cikkben a szerző számon kéri a helytörténeti múzeum lehetőségét és a tényt, hogy a Csengő patak vizéből régen strandot hasítottak és használták. Mennyire jó volna a községnek — írja P. S.

Rákérdez a krónikás a dolgokra — azóta a múzeum igen szépen és méltó helyen valóság, és társadalmi munkából, meg az elnök lelkesedéséből megépült a strand is. Bányai Pestu bácsi szerint gyógyvíz, és bizonyoság rá, hogy ő is ettől gyógyult meg.

Tompa Mihály Királykútja című regéjében idetette a hagyomány halvány nyomai után Mátyás király és Szép Ilonka ártatlan szerelmi idilljét. A valóság annyi, hogy a király a vadászat és az arany miatt szívesen időzött errefelé, és amerre a király járt, jól termik a legenda nyomában. Mátyás ivott is a hétforrás vizéből. — Hétszer szúrta a botját a földbe, megeredt a víz — innét volna a valóságos hétforrás. Most törpevízművet álmodik a tanácselnök, hogy behozza a faluba a hétforrás vizét és kiiktathassák a jódszegény falusi ásott kutakat.

Biztosak lehetünk abban, ha az álmok mögött ilyen mögöttes területek vannak, mint az eddig végzett munka, ez is sikerülni fog.

TÓTH LAJOS

SZEMLE

A miskolci Herman Ottó Múzeum közleményei 10.

MISKOLC, 1972, BORSOD MEGYEI NYOMDA

Jólesik kézbe venni a kötetet. Nyomdai megvalósítása is tükrözi azt az igényességet, amit a közlemények szerkesztői — Bodó Sándor és Zádor Tibor — a tartalmi megformálásban érvényesítettek.

Ha visszamenőleg nézi meg az olvasó a korábbi köteteket, döbben rá, hogy pótolhatatlan fóruma Borsod és Miskolc régészeti, történelmi, néprajzi és kultúr-történeti publikációinak.

E kötetben nagyobb részt a Herman Ottó Múzeum munkatársainak dolgozatait olvashatjuk, s néhány, a helyismerettel évek óta foglalkozó kutató, külső munkatárs írása kapott helyet. Különös örömmel figyeltünk fel Kádas—Murányi—Zimonyi: Tízéves a Napjaink című munkájára. Nemcsak vizsgálódásuk módszere tetszett, mert célravezető volt, hanem a stílus elegáns, de sohasem hűvös, távolságtartó, de ugyanakkor az érzelmességet mindig kikerülő volta is. Könyvtárosok föltétlen haszonnal ajánlhatják a dolgot a Napjaink történetét kereső olvasóknak.

Joó Tibor: A tarcali Pieta-ról tudósítva a hazai és külföldi Pieták műtörténetileg is izgalmas összehasonlítását nyújtja.

A népelet számtalan — lassan eltűnő — szokását rögzítik Bodó Sándor, Bodgál Ferenc, Nagy Géza, Lajos Árpád írásai. Ipar- és közlekedéstörténeti közlemények mindenkori jó forrásul szolgálnak e vidék múltja után kutatóknak. A helyi irodalmi hagyományok is több tanulmány témái. E számban Kazinczy, Jókai nyomán járnak a szerzők. A recenziók a szlovákiai néprajzi anyagot kísérik figyelemmel.

Számos kép szemlélteti a mondandót, sajnos nem mindig a legnagyobb sikerrel, ami a képek minőségét illeti. Viszont a kötet hátsó, belső borítóján Broczkó Tamásnak, a Herman Ottó Múzeum munkatársának gyönyörű felvétele a XVIII. századból való csokvai Corpusról kárpótol más képek gyengeségéért. Megyénk valamennyi B típusú és a nagyobb C típusú könyvtárában pótolhatatlan. S ha a Herman Ottó Múzeum nagy számú cserepartnerére gondolok — a 700 példány, amennyiben megjelent —, féltő, hogy épp a könyvtárak gyűjteményét fogja elkerülni.

— GYŐRI —

Komáromy József: Miskolci séták

MISKOLC, 1972. MŰVÉSZETI ÉS PROPAGANDA IRODA KIADÁSA. SOKSZ.

Jó ügyet szolgált a Művészeti és Propaganda Iroda, amikor felkérte Komáromy Józsefet e kötet darabjainak összegyűjtésére. A miskolci napilapok — Észak-Magyarország, Déli Hírlap — és a Borsodi Szemle voltak első bölcsői Komáromy József, régi Miskolcot idéző írásainak.

Nemcsak az idelátogató idegennek kalauza ez a kötet, hanem a magát tözs-gyökeresnek mondó, évtizedeket, fél vagy egész emberöltőt e falak között élő hazaiaknak is.

A régészet, topográfia, oklevél- és városalaprajz-elemzés módszereivel tárja elénk a szerző Miskolc történelmi belvárosának és Diósgyőrnek múltját. Beszéli a régi házakat, köveket. Olvasmányként is kellemes élményt nyújt, a tudományos kutatónak nagyon sok fontos támpontot, adatot szolgáltat. Kár, hogy nagyon szűk a név- és tárgymutatója. Részletesebb utalásokkal még könnyebben lehetne a tájékoztató munkában használni.

Nemcsak udvariasságból kell szólni Várhegyi Sándorról, aki a kötetben levő rekonstrukciós rajzokat és a hangulatos, kifejező, közhelyektől gondosan óvott fedőlapot készítette. Miskolc valamennyi, a megye minden nagyobb könyvtárában fontos szerepe van a kézikönyvtárban.

— GYÖRI —

HÍREINK

Hírek a szakszervezeti könyvtárak életéből

Az MSZMP 1968. évi nemzetiségi határozata óta előtérbe került a nemzetiségi települések megfelelő könyvtári ellátásának kérdése.

Répáshuta — 600 lelkes kis szlovák település a Bükkben — régóta vár új könyvtárra.

A nemzetközi könyvvetés keretében 1972. augusztus 13-án avatták az új könyvtárat, melyet a nagy szlovák költőről, Hviezdoslav Országh Pávelről neveztek el.

Az ünnepségen Kordos László tartott előadást a költő irodalmi tevékenységéről, a magyar néphez és Petőfi emlékéhez fűződő bensőséges kapcsolatáról.

A könyvtárat az SZMT Központi Könyvtára rendezte be korszerű, tetszetős bútorokkal, közel 30 000 forintos költséggel.

Szlovák nyelvű állománya most 300 kötet, melyhez ajándék útján jutottak. A magyar nyelvű állományt (1500 kö-

tet) az SZMT Központi Könyvtárától kapták letétként, melyet negyedévenként új anyaggal frissítenek.

Bár az anyanyelvi irodalom beszerzése még nehézkes és sokszor esetleges, megvan a remény arra, hogy a közeljövőben hozzájussanak folyamatosan az új szlovák nyelvű könyvekhez is.

★

Az SZMT Központi Könyvtár tovább folytatja a hálózatához tartozó könyvtárak korszerűsítését. Rudolftelepén 1972. augusztus 17-én vették birtokukba új könyvtárukat az olvasók.

A közelmúltban felújított, tágas művelődési házban kapott helyett a könyvtár is, melyet a bányászszakszervezet tart fenn. Tanácsi könyvtár nincs a telepen, így az egész lakosság rendelkezésére áll a 4500 kötetes, hangulatos könyvtár. A berendezés költségeihez a Szakszervezetek Megyei Tanácsa 50 000 forinttal járult hozzá. Szép irodalmi műsor és a kisiskolások lelkes muzsikálása tette emlékezetessé a megnyitóünnepséget.

Hírek a Miskolci Városi Könyvtár életéből

A földrajzi ismeretszerzés sikeresen párosult a műemléki és történelmi múlt, a hazai táj megismerésével a „Magyarország felfedezése” c. sorozatban, melyet a Tompa Mihály Fiókkönyvtár rendezett. A hat előadásból álló sorozat színes diavetítései mindig nagy érdeklődő táborat vonzottak. Az 1972—73-as évadban szomszédaink történelmi múltját ismertetjük meg a könyvtár olvasóival. Minden előadáshoz könyvkiállítás készült.

A sorozat összeállítója, szerkesztője és előadója dr. Hevesi Attila, a miskolci Földes Ferenc Gimnázium tanára.

A Szabó Lőrinc Könyvtár hanglemezyűjteménye propagálására hat előadásból álló sorozatot rendezett a Miskolci Művészklubban Szó és zene címmel. Egy-egy alkalommal természeti jelenségek zenei megjelenítését mutatták be sztereo berendezés segítségével budapesti zeneesztéták, zenetörténészek. A sorozat folytatásaként novemberben nagy előadók műveit ajánljuk a zenebarátoknak.

★

Pest-Buda egyesítésének centenáriuma-ra emlékezve rendezték meg a Miskolci Városi Könyvtár gyermekkönyvtárai a Budapest vetélkedőt. Az egyik legfontosabb szempont a kézikönyvek használata, térkép-olvasás és a műemlék épületek felismerése volt. Az általános iskola alsó tagozatába járó tanulók komoly jártasságról tettek tanúbizonyságot. A vetélkedővel nyílt meg a miskolci gyermekkönyvhét, további tizennégy rendezvény szemléltette a pedagógus és szülő érdeklődőknek a gyermekkönyvtárak egész évi tevékenységét. Kedves színfoltja volt a sorozatnak Zelk Zoltán látogatása az Éder György utcai gyermekkönyvtárban és a Kaffka Margit Könyvtárban. Az utóbbi helyen a könyvtár gyermekolvasói egyórás műsort állítottak össze a költő gyermekverseiből.

★

A nemzetközi könyvév egyik eseményének volt házigazdája a Miskolci Városi Könyvtár József Attila Könyvtára. 1972. május 9-én nyílt meg a csehszlovák könyvtermést bemutató reprezentatív nemzetközi könyvkiállítás. A szakma részletei iránt érdeklődőknek a cseh és szlovák Kiadói Főigazgatóság vezetői tartottak sajtótájékoztatót. A kiállítást magyar részről Garamvölgyi József művelődésügyi miniszterhelyettes, cseh részről

Josef Svagera művelődésügyi miniszter-helyettes nyitotta meg. A nagy számú érdeklődő között Miskolc város párt- és tanácsi vezetői, a könyvszakma legjelesebb képviselői is jelen voltak.

A jól rendezett kiállítás méltón reprezentálta a csehszlovák könyvkiadást, külön említést érdemelnek képzőművészeti, zenei, földrajzi és pedagógiai könyveik. A Művelődésügyi Minisztérium a csehszlovák államközi egyezmény megállapodásai alapján a kiállítás anyagát a Miskolci Városi Könyvtárnak ajándékozta.

★

Június 4-én rendezte meg a Miskolci Városi Könyvtár Juhász Ferenc szerzői estjét a Miskolci Galériában. A költőt Kass János grafikusművész mutatta be, Latinovits Zoltán felejthetetlen élményt nyújtott Juhász Ferenc verseinek bemutatásával. A szerző új verseiből olvasott fel. A Kortársaink sorozat előadásán 300-nál több érdeklődő volt jelen.

★

A Miskolci Városi Könyvtár József Attila Könyvtárának kiállítóterme rövid idő alatt kedveit otthona lett a képzőművészet iránt érdeklődő miskolciaknak. Nyolc hónap alatt hat nagyobb kiállítás nyílt. A magyar grafika legjobbjait igyekeztünk bemutatni eredeti alkotásaikkal. Reich Károly, Würtz Ádám, Kass János önálló bemutatkozásain Feledy Gyula mondta a bevezetőt, a kiállításokat is ő rendezte. A kiállító művészek minden esetben jelen voltak az ünnepélyes megnyitón.

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata a Miskolci Városi Könyvtárral közösen rendezte meg a Mai magyar rajzművészet c. kötet bemutatását. Az eredeti la-

Kass János dedikál a miskolci József Attila Könyvtár kiállítótermében rendezett kiállításán

pok mellett az ünnepi kiadványon kívül a kiadó más könyvújdonságait is bemutatatták. A kötetben szereplő művészek jelen voltak az ünnepélyes megnyitón és dedikáltak. A kiállítást Kass János rendezte. A képzőművészeti ízlés, az illusztráció és könyvvelmény kapcsolatának elemzésére a könyvtár vizsgálatot kezdetű olvasótáborában és a kiállítóterem látogatói körében.

★

A Városi Könyvtár ifjúsági könyvtárában a zeneszoba vonzza a legtöbb állandó látogatót. A nyelvleckék és komolyzenei lemezek hallgatása és ezek szalagra való átjátszása sok fiatal zenekedvelő, nyelvtanuló gondját könnyíti meg. A komolyzenei darabok gyűjtését is elősegíti a könyvtár azzal, hogy díjmentesen átjátssza az állományában levő kívánt zeneművet.

★

Most jelent meg a Miskolci Városi Könyvtár kiadásában a Borsod—Miskolci Füzetek Irodalomtörténet sorozat 9. füzeteként dr. Kilián István: A Reformkori Magyar Társaság Miskolcon c. műve. Terjesztését a Városi Könyvtár végzi.

Hírek a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár életéből

Nagy számú látogató kereste fel eddig is a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárat. A szovjet, bolgár, német, angol, francia, amerikai, kubai, ausztrál, csehszlovák, svájci — és sorolhatnánk tovább a különböző országokból ellátogatott könyvtári szakembereket —, akik nagy elismeréssel szóltak a látottakról.

Miskolci látogatása alkalmával megtekintette a könyvtárat Kállai Gyula, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának elnöke is, aki a vendégkönyvbe az alábbi sorokat írta:

„Szeretettel üdvözlöm a megyei könyvtár vezetőit és dolgozóit. Kívánom, hogy nagy sikereket érjenek el a megye közművelődésének szolgálatában.

1972. VI. 28.”

★

A Borsod megyei II. Rákóczi Ferenc Könyvtárban szlovák báziskönyvtárat létesítenek. Hatóköre: Borsod megyében 19, Heves megyében 4, Szabolcs-Szatmár megyében 4 település.

★

Rövidesen új könyvtárat kap Nyékládháza. Még ez évben a művelődési házban adják át rendeltetésének az új helyiséget. A községi tanács a könyvtár felszerelésére közel 80 ezer forintot fordít.

★

A miskolci járás második körzeti könyvtára kezdte meg működését a közelmúltban Böcsön. A községi tanács az 50 négyzetméter alapterületű helyiséget 30 ezer forinttal felújította, a megyei könyvtár pedig a felszerelést egészítette ki.

A Felsőzsolcai nagyközségi Tanács épületet vásárolt a községi könyvtár részére. A korábbi években a járásban itt működött a legmostohább körülmények között a könyvtár.

★

Elkezdték a mályi községi könyvtár felújítását. Az 55 négyzetméter alapterületű könyvtár felújítására, valamint a felszerelés korszerűsítésére 150 ezer forintot fordít a községi tanács.

★

Shólóardó községben elkészült az új művelődési ház. A község központjában levő épületben a könyvtár egy 32 négyzetméter alapterületű szobát kapott. A könyvtárat a községi tanács és a járási könyvtár a közeljövőben rendezi be. Ávtására az őszi megyei könyvhetek keretében kerül sor.

★

Az Edelényi nagyközségi Tanács a bányász lakótelepen egy — a korábbi időben buszváróteremnek használt — épületet alakított át fiókkönyvtárnak. A szabadpolcos könyvtárat a bányásznap alkalmából adták át a lakosságnak. A kis fiókkönyvtár jelentőségét növeli, hogy közelében van a korábbi években létrehozott 20 „Cs”-lakás.

★

November 10-én nyitja meg ajtóit az olvasóközönség előtt a hídvégardói községi és iskolai könyvtár. A könyvtár a község egyik híres műemlék épületében, a Gedeon-kastélyban kapott helyet. A két helyiség korabeli stílusú felújítására a tanács 30 ezer forintot fordított.

Az edelényi nagyközségi-járási könyvtár havonta jelenteti meg tájékoztatóját. A júliusi, augusztusi és a szeptemberi szám ajánló jegyzéket közöl a Dózsa-évfordulóra. Ezt az anyagot az Eseménynaptárból vették át. A kiadványt megküldték a járás valamennyi iskolájának is.

A könyvtár ez évben öt időszerű ajánló jegyzéket adott ki 1000—2000 példányban, melyek a megyei könyvtár sokszorosító üzemében készültek. Címük:

Hobbisoknak

A háziasszonyoknak ajánljuk

Autósoknak, motorosoknak

Könyvek az olimpiáról

1972. évi folyóirat- és hírlapjegyzék

★

Az encsi értelmiségi klub a József Attila nagyközségi-járási Könyvtárral közösen gazdag programot biztosít a klubtagoknak. Ez évben a klub vendégei voltak: Végh Antal író, dr. Kusztos Dénes kandidátus, orvos-író és Benedek Miklós újságíró.

A klubhangverseny és a gönci értelmiségi klub tagjaival közösen rendezett találkozás hangulatos estét nyújtott.

Új olvasótermet kapott a gönci községi könyvtár. Az olvasóterem berendezéséhez a járási könyvtár 5000 forintot biztosított.

★

Fontos feladatnak tartják az encsi járásban a borsodi írók népszerűsítését. Gulyás Mihály író gyakori vendége szűkebb pátriájának, Abaújnak. A közelmúltban Hernádszurdok, Krasznokvajda, Telkibánya, Szikszó, Encs és Forró községekben találkozott az olvasókkal. Papp Lajos költő Krasznokvajda és Encs község vendége volt.

★

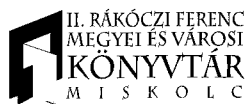
A Könyvtáros Egyesületek Nemzetközi Szövetsége (IFLA) 1972. augusztus 26—szeptember 2. között Budapesten tartotta 38. közgyűlését. A részt vevők 80 tagú csoportja szeptember 1-én egész napos kirándulás keretében megtekintette Miskolc könyvtári és idegenforgalmi nevezetességeit.

A látogatás idejére a Matyó Háziipari Szövetkezet árusítással egybekötött kiállítást rendezett a megyei könyvtár előcsarnokában.

 II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
M I S K O L C

TARTALOMJEGYZÉK

HUBAY LÁSZLÓ: Egy lap újjáéled	— — — — — — —	1
DR. BODNÁR FERENC: Könyvtárávatásra	— — — — — — —	3
HERNÁDI ISTVÁNNÉ: 10 éves az SZMT Központi Könyvtára	— — — — — — —	9
TÓTH LAJOS: Beszélgetések az erkélyen	— — — — — — —	13
DR. KAZACSAY FERENCNÉ: A II. Rákóczi Ferenc Könyvtár tájékoztató szolgálatáról	— — — — — — — — — —	20
GYÓRI ERZSÉBET: Egy új városnegyed könyvtárában	— — — — — — —	22
GODÓ FERENCNÉ: Egy tanév alatt tíz iskolai könyvtár megyénkben	— — — — — — —	25
BÁRDOS JÓZSEFNÉ: Módszertani feladatok a gyermekkönyvtári munkában	— — — — — — —	28
TÓTH LAJOS: A „Száz falu — száz könyvtár” mozgalomról	— — — — — — —	30
TÓTH LAJOS: Könyvtárlátóban Telkibányán	— — — — — — —	33
SZEMLE	— — — — — — —	36
HÍREK	— — — — — — —	37

 II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
M I S K O L C

II. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR
MISKOLC